У нумары: Слядамі Капэрніка · Бельскае валакно · З пісем землякоў

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 42 (399) | ГОД VIII | 20 КАСТРЫЧНІКА | ЦАНА 60 ГР

У НАС СУПОЛЬНЫЯ СПРАВЫ

Ад нейкага часу на старонках «Ніві» вядзецца дыскусія на тэму ўдзелу Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў рэалізацыі пастаноў XIII Пленума КЦ ПАРП. Хочацца і мне выказацца на гэтую тэму.

На маю думку, усе падзеі грамадска-палітычнага характару, якія адбываюцца ў нашай краіне, не могуць быць абыякавымі для нашай арганізацыі. Тым больш, не могуць быць абыякавымі канкрэтныя пастановы кіруючага органа нашай краіны — Польскай Аб'яднанай Рабочай Партыі.

Усе грамадска - палітычныя арганізацыі з'яўляюцца трансмісіяй уздзеяння партыі ў пасобных асяроддзях нашага грамадства. БГКТ з'яўляецца такой трансмісіяй партыі ў нашым беларускім асяроддзі. У сувязі з гэтым XIII Пленум ставіць перад нашай арганізацыяй, і ў першую чаргу перад яе актывістамі, таксама не малыя задачы.

«...Справа ў тым, — гаварыў у сваім артыкуле, які запачаткаваў дыскусію, старшыня ГП БГКТ Міхась Хмялеўскі, — каб актыў БГКТ умеў спалучыць сваю працу з задачамі ўсіх арганізацый... якая садзейнічала б узняццю на вышэйшы эканамічны і культурны ўзровень нашых вёсак...»

Мне здаецца, што менавіта гэта павінна пераважаць у дзейнасці нашай арганізацыі, у канкрэтнай працы кожнага яе гуртка.

На колькі гэтыя справы важныя, я пастараюся даказаць на прыкладзе нашай вёскі Пянькі.

Асяроддзе ў нас мешанае. Тут жывуць і беларусы і палякі. Калі я сягаю памяцццю 5—10 год назад, дык суадносіны паміж намі не заўсёды былі найлепшыя. Нацыянальная, а перш за ўсё рэлігійная розніца вылазіла амаль на кожным кроку штодзённага жыцця. Гэта ствarала нейкі штучны падзел вёскі на дзве групы. Штучны, таму што ўмовы нашага жыцця, справы і намаганні былі ж аднолькавыя. У такой сітуацыі нас аб'ядноўвала толькі адна справа — абыякавасць да грамадскіх спраў вёскі. Кожны з нас, ці гэта беларус ці паляк, жыў сваім асабістым, замкнутым жыццём, якое сеяла недавер да суседа беларуса ці паляка.

Суадносіны паміж людзьмі пачалі зусім змяняцца, калі мы арганізавалі сельскагаспадарчы гурток. Разам з прыбыццём у вёску трактара і другіх сельскагаспадарчых машын нараджалася зусім іншая свядомасць і суадносіны паміж намі. Трактар аднолькава добра працаваў на полі беларуса і паляка, зусім не зважаючы на яго верavызнанне. Машыны таксама аблятчалі фізічную працу і беларусам і палякам. Гэта быццам зняло нам бяльмо з вачэй. Мы пабачылі, што ў нас супольная справа, справа агульнага гаспадарчага развіцця вёскі.

Зараз у праўленні сельгасгуртка і беларусы і палякі. Мы амаль штодзённа супольна абмяркоўваем план працы машын і ўсё тое, што звязанае з гуртком. Гэта яшчэ больш цэментуе нашае адзінства.

За гэты час як жа змяніліся адносіны людзей да нашай грамадскай маёмасці. А яна ў нас не малая. Як ні кажы, а ўсё ж маем тры трактары з поўнымі камплектамі сельгасмашын, абмалотачныя агрэгаты, бульбакапалку і іншыя.

Часта здараецца, што нашы трактарысты ноч не дасыпаць, усё дапасоўваюць, каб трактары ці другія машыны раніцай выехалі ў поле ў поўнай гатоўнасці. Разам з імі не спяць і аднавяскоўцы.

Сёлета ў час капання бульбы зламаўся вал у бульбакапалцы. Каб дастаць такі вал, трэба было затраціць некалькі дзён. Зрэшты, невядома ці яго дасталі б, бо запасных у магазіне, магчыма, і няма. Людзям, якія не выкапалі бульбу, трэба было б ізноў узяцца за матычкі. Гэта занепакоіла вёску. І вось на полі з'явіўся Ян Немчыновіч. На плячах ён прыцягнуў стальны вал, які вымантаваў са сваёй уласнай машыны. Аддаў яго гурткоўскім механікам і ад заплаты адмовіўся.

— Гэта ж на карысць вёскі, — сказаў.

(Працяг на стар. 4)

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

ДОБРЫ ДЗЯДЗЬКА СОП

Загадчыца гайнаўскай ашчадна-пазыкавай касы Аляксандра Ляснік.

Добрага дзядзьку СОП — ашчадна - пазыкавы кааператыў — знойдзеш можна ўсюды, у кожным павеце. Вось, напрыклад, у Гайнаўцы. Гайнаўскага дзядзьку СОП хваляць усе. Добры, руплівы, дбайны і шчодры гэты дзядзька. Гайнаўская ашчадна - пазыкавая спулдзельня залічваецца да нешматлікіх кааператываў гэтага тыпу ў Беластоцкім ваяводстве, якія распараджаюцца звыш 3-мільённым капіталам сялянскіх ашчаднасцей.

— Зараз дайшлі мы да круглай сумы 4 мільёнаў злотых, — гаворыць загадчыца спулдзельні Аляксандра Ляснік.

— Значыць, сяляне з вялікім даверам даручаюць вашай спулдзельні свае ашчаднасці.

— Да 20-га верасня г.г. выставілі мы 2833 ашчадныя кніжкі сялянам нашага павета. У сярэднім на адну кніжку прыпадае 2220 злотых сялянскіх ашчаднасцей.

— Што вы робіце, каб заваяваць давер у людзей, каб павысіць сваю папулярнасць?

— Стараемся вельмі ветліва і хутка афармляць справы, з якімі звяртаюцца да нас сяляне, выязджаем у вёску, выкарыстоўваем кожную нагоду, каб выясніць селяніну карысць, якія дае пераховуванне ашчаднасцей у нашай касе.

— Ашчадна - пазыкавая спулдзельня не абмяжоўвае сваю дзейнасць толькі да перахоўвання сялянскіх ашчаднасцей. Вы таксама можаце даваць сялянам пазыкі. Як гэта ў вас прадстаўляецца?

— Палавіну зложаных у нас ашчаднасцей мы можам выкарыстаць на пазыкі сялянам. З уласнага фонду выдалі мы сялянам ужо 1 мільён 300 тысяч злотых на пазыкі. Да канца бягучага года намераны мы даць сялянам Гайнаўскага павета яшчэ пазык на суму 200 тысяч злотых з уласнага фонду. Апрача таго, прызначылі сёлета на пазыкі 2 мільёны злотых, якія атрымалі мы з дзяржаўнага банку.

— Ці кожны селянін можа атрымаць ад вас пазыку?

— Практычна — кожны. Наш грашовы фонд на гэта дазваляе.

— На якіх умовах?

— Пазыкі даем мы на развіццё сялянскай гаспадаркі, на пакупку ўсяго неабходнага для лепшага загаспадаравання яе. Вось у мінулым летнім сезоне за нашыя пазыкі 12 гаспадароў у Гайнаўскім павеце купіла сабе жняяркі. Найчасцей аднак сяляне просяць пазыкі на пакупку хатняй жывёлы і на будаўніцтва.

— На які тэрмін даеце вы пазыку?

— Сплату пазыкі раскладаем на 18 або на 24 месячныя раты.

(Працяг на стар. 4)

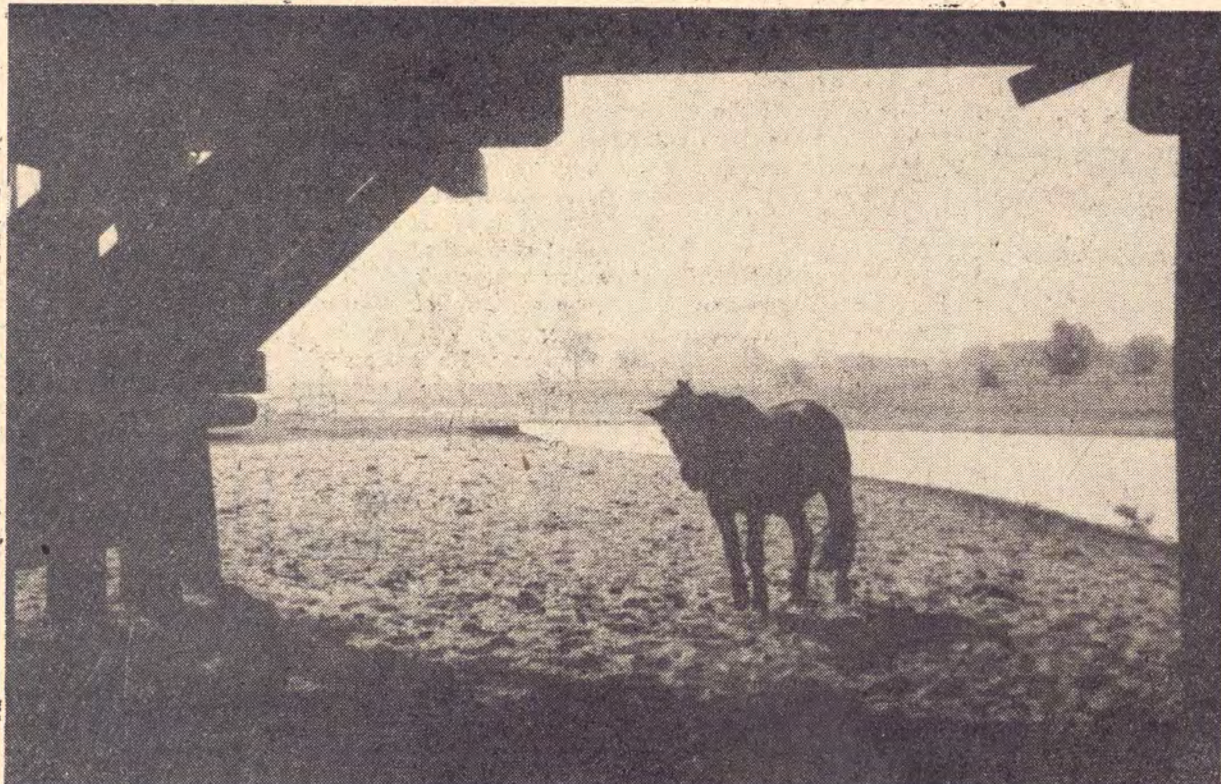

ВІД З-ПАД МОСТУ Фота К. Лес

АНТОН БЯЛЕВІЧ

ЗАЛАТАЯ МЯЦЕЛІЦА

Ціха сцелецца, сцелецца
Ліст на ліст у гаях.
Залатая мяцеліца
Шалясціць на дубах.

Замяла рыжаватыя
Верасы, палавы.
З песняю сумнаватаю
Нада мной журавы

Павуцінкаю ў просіні
Пралятаді, плылі.
Ах, даспелае восені
Ім шкада на зямлі.

Восень пахне атавай,
Прэсным лісцем бяроз.
Восень з добраю славаю
Заручыла свой лёс.

Расцягнула гармонікі —
Іскры ў яркіх мяхах,
Аж на вільчаках конікі
Б'юць у гонтавы дах.

Карагоду вясельнаму
Круг шырокі дае,
Завяршае арцельныя
Восень справы свае.

Абыходзіць аселіцы,
Сотні вуліц, двароў,
Залатую мяцеліцу
Асыпае з дуброў.

КАЛІ АДЫХОДЗЯЦЬ СТАРЫЯ ПАЛІТЫКІ

Мінуўшы тыдзень прынёс нам канкрэтную звестку аб змене кіраўнікоў ураду ФРГ і Вялікабрытаніі. Калі адыход ад улады Адэнаўэра не быў нечаканасцю, дык змена прэм'ера Вялікабрытаніі была сапраўднай палітычнай сенсацыяй. Паколькі абодва гэтыя здарэнні не маюць паміж сабой непасрэднай сувязі, раскажам аб іх паасобна.

Правячы на працягу 14 год Адэнаўэр заявіў (а на самай справе згадзіўся) аб сваім адыходзе яшчэ ў мінулым годзе, калі пасля выбараў у Бундэстаг аказалася, што яго партыя ўсё менш карыстаецца падтрымкай грамадства. Для многіх малодшых дзеячоў СДП, а ў першую чаргу для належачых да кааліцыі правячай Партыі Вольных Дэмакратаў стала зразумелым, што нацягнутая, праваенная і рэвізіяністычная палітыка Адэнаўэра робіцца перашкодай у спаўненні планаў, згодных з інтарэсамі г.зв. заходняга свету. Праціўнікі Адэнаўэра выстаўлялі тады правільны закід, што ні адно з палітычных імкненняў Адэнаўэра ў справе Германіі не здзейснілася, а толькі даказвала аб дрэннай тактыцы канцлера.

Крытыкавалася толькі тактыка. А што датычыць зместу заграпічнай палітыкі ФРГ, дык нават сацыялдэмакратычная апазіцыя грала і грае далей на тых самых струнах халоднай вайны. І таму ў такім становішчы цяжка спадзявацца, што новы канцлер — цяперашні міністр гаспадаркі Эрхард — увядзе нейкія змены ў бонскія традыцыі. Праўда, Эрхард малодшы, але, як можна меркаваць на падставе яго выступленняў, мае тыя самыя погляды, што і яго амаль стогадовы папярэднік. Зрэшты, новы шэф ураду застаецца пад пільным кантролем і апекай Адэнаўэра, які зусім не збіраецца адыйсці ад палітычнага жыцця. Больш таго, з нагоды прысваення яму звання ганаровага грамадзяніна Заходняга Берліна ён сказаў: «Вярнуся на палітычную арэну, па-першае, калі мяне аб гэтым папросяць, па-другое, калі зойдзе патрэба, каб моладзі... забяспечыць свабоду». Сапраўды здзіўляючае ўяўленне аб сваёй даўгавечнасці мае гэты чалавек, маючы 87 гадоў, але накідваючы на сябе яшчэ плашч крыжаносцарыцара. На шчасце, яго «вызваляльныя» магчымасці застаюцца адваротна прапарцыянальнымі да гадоў, і дзякуючы ўсё большаму аслабленню міжнароднага напружання робяцца ўсё менш небяспечнымі.

Зусім іншыя матывы выклікалі адыход прэм'ера Вялікабрытаніі Макмілана. Афіцыйная прычына адыходу — хвароба і хірургічная аперацыя напярэдадні з'езда кансерватыўнай партыі. Аднак вядома, што аперацыя не была такой небяспечнай, калі пасля трох тыдняў Макмілан пакінуў шпіталь і адразу накіраваўся да каралевы, каб фармальна заявіць аб сваім адыходзе.

Што ж сапраўды змусіла Макмілана адысці? Пільныя назіральнікі не сумняваюцца, што прычынай гэтага былі наступныя два палітычныя моманты. Першы — гэта ўсё яшчэ каментаваная, асабліва апазіцыйнай Партыяй Працы, афёра былўшага міністра вайны — Прафума. Макмілан выглядаў у гэтым як чалавек, які не арыентуецца ў тым, што робяць яго міністры пасля гадзін працы і якую маральную рэпутацыю ствараюць усяму ўраду. Другі матыў — растучы непакой перад выбарамі ў Палату Абшчын, якія павінны адбыцца ў будучым годзе. Вядома, што пасля афёры Прафума і шэрагу непаладкаў у адносінах Вялікабрытаніі з Заходняй Еўропай моцна ўцярпеў прэстыж правячай кансерватыўнай партыі. Інстытуты, якія вядуць даследванні грамадскай рэпутацыі, нават сцвярджаюць, што калі б выбары адбыліся зараз, дык улада напэўна перайшла б у рукі Партыі Працы, якою даволі ўмела кіруе малады яшчэ палітык Уільсон. Значыць, боязь няўдачы ў выбарчай кампаніі і страты ўлады на карысць лейбарыстаў была галоўнай прычынай адыходу Макмілана.

Цяпер уся Вялікабрытанія чакае, хто будзе новым прэм'ерам? Згодна з існуючым звычаем, Макмілан мае права ў размове з каралевай запрапанаваць свайго наступніка. Карыстаючыся з'ездам кансерватыстаў, ён зрабіў гэта яшчэ перад адыходам у шпіталь. У пісьме да з'езда ён запрапанаваў разгледзець кандыдатуру цяперашняга віцэ-прэм'ера Бутлера і міністра замежных спраў лорда Х'юмо.

Выбар лорда Х'юмо быў бы звязаны з клопатам, бо той павінен быў бы адмовіцца ад тытулу лорда (у канстытуцыі не прадугледжана, каб лорд быў прэм'ерам). З другога боку Бутлер, які мае вельмі непрыемную знешнасць, узбуджае непакой за вынікі выбарчай кампаніі. Праўдападобна, англійскія выбаршчыкі асаблівую ўвагу прыдаюць знешняму выгляду прэм'ера і, здаецца, таму такой сімпатыяй карыстаўся папярэдні прэм'ер — Ідэн.

Для нас, вядома, гэта зусім абыякава. Мы жадаем англічанам такога прэм'ера, які быў бы прыхільнікам перамагаючай цяпер у свеце тэндэнцыі мірнага суіснавання і міжнароднага супрацоўніцтва. Спадзяемся, што такі прэм'ер карыстаўся б пашанай сярод англійскай грамадскасці незалежна ад знешняга выгляду.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

СЛЯДАМІ КАПЕРНІКА

З Піўніц найбліжэй да зор

Калі ёсць у Польшчы месца, адкуль найбліжэй да зор, дык гэтым месцам будуць Піўніцы пад Торунем. Іменна там знаходзіцца астранамічная абсерваторыя, дзе нядаўна быў устаноўлены найбольшы ў Польшчы тэлескоп, які называецца тэлескопам Шмідта. Аб новым тэлескопе і аб даследваннях, якія праводзяцца ў Працоўні Астрафізікі І Інстытута Астраноміі ПАН, гутарка ідзе з кіраўніком гэтай пляцоўкі членам-карэспандэнтам Польскай Акадэміі навук праф. др Вільгельмінай Іваноўскай.

ПРАДСТАЎЛЯЕМ ГЕРОЯ

Называецца ён тэлескопам Шмідта. Больш як у два разы большы за іншыя тэлескопы таго тыпу, якімі да гэтага часу карысталіся польскія астраномы. Пры дапамозе новага тэлескопа можна ўбачыць у два разы далей, а гэта значыць, ахапіць даследваннямі ў восем разоў большы прастор. Але гэта яшчэ не ўсё.

Тэлескоп заказалі ў 1957 г. Польская Акадэмія навук і Міністэрства вышэйшага школьніцтва ў слаўнай фірме ЦЭЙСА ў Йене. Быў ён зроблены разам з трыма іншымі, прызначанымі для абсерваторый у Будапешце, Йене і Пекіне. 30 жніўня 1962 года было святам для польскіх астраномаў: быў падпісаны дакумент, які пацвярджаў прыём тэлескопа Шмідта. Два месяцы група нямецкіх спецыялістаў мантавала яго, а потым пачаўся перыяд выпрабавання, рэгуляцыі і праверкі спраўнасці тэлескопа.

УСЁ ДАЛЕЙ АД ЗЯМЛІ

Да гэтага часу даследванні торуньскіх астраномаў канцэнтраваліся галоўным чынам вакол трох праблем: структура Млечнага Шляху, пытанні т. зв. зоркавай населенасці і фізіка камет. Цяпер тэматыка даследванняў будзе пашырана. Гэта датычыць, між іншым, працы над стварэннем атласу відочнага неба ў выглядзе скаліброванай фотатэкі. Такі атлас стане для астраномаў капальняй матэрыялаў, на падставе якіх можна весці далейшыя даследванні.

ШУКАЮЧЫ МЕСЦА НАРАДЖЭННЯ

Праблематыка населенасці зор цесна звязана з узнікненнем і эвалюцыяй зор. Нядаўна сцверджана, што зоркі, якія паходзяць з розных частак нашай Галактыкі (з цэнтра яе ядра або спіральных канцоў) адрозніваюцца паміж сабой хімічным складам і фізічнай структурай. У торуньскай абсерваторыі вядуцца даследванні гэтай розніцы, якія дапаўняюцца аналізам статыстычнага становішча і руxаў зор.

Другая група маладых торуньскіх спецыялістаў вядзе ў Піўніцах піянерскую ў Польшчы працу ў новай галіне астрафізікі — радыёастраноміі. Пры дапамозе сканструяваных імі радыётэлескопаў і іншых прыбораў, яны прымаюць радыёхвалі, якія высылае Сонца.

(Працяг на стар. 5)

Хроніка

■ 10 кастрычніка прыбыла з візітам дружбы ў нашу краіну вайсковая дэлегацыя СССР пад кіраўніцтвам Міністра Абароны СССР Радзівона Маліноўскага.

■ 12 кастрычніка грамадскасць нашай краіны ўрачыста адзначыла XX гадавіну ўзнікнення народнага Войска Польскага. У сувязі з гэтым напярэдадні гадавіны ва ўсёй краіне адбыліся ўрачыстыя акадэміі. У акадэміі ў Беластоку прынялі ўдзел ваяводскія ўлады на чале са старшынёй Ваяводскага камітэта па святкаванню XX гадавіны Войска Польскага, І-шым сакратаром КВ ПАРП Аркадзем Лашэвічам. На акадэміі ўдзельнічала дэлегацыя Савецкай Арміі на чале з палкоўнікам Аляксандрам Махалёвым.

■ 9 кастрычніка ў Варшаве адбыўся пленум Галоўнага праўлення Саюза сялянскай моладзі. Тэмай пленума было развіццё грамадска - прафесіянальнай дзейнасці ЗМВ сярод старэйшай вясковай моладзі.

■ 8 кастрычніка ў Катавіцах адкрыўся філіял Ягелёнскага універсітэта: студыум матэматычнага, фізічнага і хімічнага факультэтаў.

■ На пачатку кастрычніка прыехала ў Беласток былўшы дзеяч КПЗБ — Марыя Ткач. У 1920 годзе Марыя Ткач супрацоўнічала ў Часовым рэвалюцыйным камітэце з Феліксам Дзяржынскім, Юліянам Мархлеўскім і Феліксам Конам. Марыя Ткач нарадзілася ў Беластоку ў сям'і рабочага тэкстыльшчыка. Даўжэйшы час прабывала ў СССР. У час сваёй пабыўкі ў Беластоку яна сустрэлася са школьнай моладдзю горада, рабочымі і старымі камуністамі.

■ 3 кастрычніка над Кубай пранёсся страшэнны ўраган. Сіла ветру даходзіла да 167 кіламетраў на гадзіну. Ураган знішчыў на Кубе пасевы кавы, разрушыў жылыя дамы. У час гэтага ўрагану на Гаіці загінула звыш 5 тысяч асоб, а 100 тысяч людзей асталося без даху над галавой.

■ 9 кастрычніка ў Італіі здарылася страшэнная катастрофа. Вада прарвала найбольшую ў свеце плаціну ў Альпах на рацэ П'яве. Вада разрушыла горад і некалькі вёсак. Каля 3 тысяч асоб загінула.

■ На 1 кастрычніка белавежскі запаведнік налічваў 102 зубры. Сёлета прышло на свет 16 новых «цароў пушчы». Сярод іх 7 зубранят нарадзілася на свабодзе. Зараз поўнай свабодай карыстаецца 63 зубры.

Спорт

Вялікага дасягнення дабілася наша зборная па баскетболу, якая на закончыўшымся ў мінулую нядзелю еўрапейскім чэмпіянаце, заняла другое месца, прайграўшы толькі савецкім баскетбалістам. Гэтым самым, апрача таго, што нашы баскетбалісты спуртам падняліся да патэнтатаў баскетбола не толькі на кантыненце, але адначасова атрымалі права ўдзельніцтва ў наступным чэмпіянаце і пашпарты ў Токіо.

Адбыліся таксама тры міжнародныя сустрэчы нашых футбалістаў. Усе ўдачныя. У Яраслаўлі матч маладзёжных зборных Польшчы і СССР выйгралі (4:1) нашы футбалісты. У Варшаве нашы юніёры перамаглі савецкіх аднагодкаў (3:1). Бытомская Палонія ў першым матчы Інтэртота дабілася перамогі ў грознага праціўніка (на яго полі) італьянскай каманды Спандор'я.

Беластоцкая галя Ягелёніі была арэнай баксёрскай сустрэчы юніёраў Польшчы і ГДР. Выйгралі нашы баксёры 14:6.

У сустрэчы на кубак краіны па футболу адпалі тры чарговыя II-лігаўцы: Краковія, П'яст і Вавель. Прайгралі яны камандам з ніжэйшых класаў. Адпаў таксама элцкі Мазур — і далейшыя гульні будуць адбывацца без удзелу беластоцкіх футбалістаў.

Урэшце, мінскае Дынама згуляла ўнічыю з данецкім Шахцёрам і па-ранейшаму займае 5 месца.

Праз некалькі мінут пасля таго, як перахопленая дэсантнікамі Рыбіна калона пад'ехала да карлслусцкага тайніка, з некалькіх аэрадромаў Польшчы, Венгрыі, Румыніі падняліся ў паветра групы савецкіх бамбардзіроўшчыкаў і транспартных самалётаў.

Машыны набралі вышыню і пад аховай знішчальнікаў перасеклі лінію фронта. Імі кіраваў вядомы ў краіне авіяцыйны генерал, камандны пункт якога знаходзіўся на аэрадроме паблізу Варшавы. Там жа абсталяваў свой КП і генерал Лыкаў.

Мінуўшы раён Берліна, самалёты пачалі разыходзіцца па аб'ектах. І як толькі Лыкаў прыняў паведамленне маёра Перцава аб заканчэнні пагрузкі і выхадзе калоны ў дарогу, авіяцыйны генерал выклікаў па радыё камандзіра пяцёркі бамбардзіроў-

281

шчыкаў, якія патрулявалі на поўнач ад Карлслуста, і загадаў пачаць выкананне баявой задачы.

Самалёты рынуліся туды, дзе павінна была знаходзіцца цэль. Калі, па разліках, бамбардзіроўшчыкі апынуліся над ёй, з галоўнай машыны была скінута свецячаяся авіябомба. Яна памалу апускалася на парашуце, заліваючы зямлю белым святлом. Выразна абазначылася аўтамабільная шаша і ў далёкім яе канцы — калона грузавікоў.

Самалёты пайшлі на цэль. З кожнай секундай грузавікі выразнелі. Пілоты нават прыкмецілі маленькі аўтамабіль, які абагнаў калону.

Камандзір пяцёркі лёг на баявы курс. Але цэліўся ён метраў на трыста ўбок ад дарогі, бо павінен быў толькі інсцэнаваць налёт і галавой адказваў за тое, каб ні адзін аўтамабіль не пацярпеў.

Калі на бяспечнай ад калоны адлегласці разарвалася першая фугаска, маленькая машына была ўпоравень з галаўным грузавіком. На зямлю абрушылася серыя бомбаў. Калону пачало зацягваць воблака пылу. Аднак камандзір бамбардзіроўшчыкаў паспеў прыкмеціць, што машыны спыніліся і ад іх разбягаюцца людскія фігуркі.

Распрацоўваючы «налёт» на калону, Аскер выходзіў з меркавання, што грузавікі будзе суправаджаць значны лік эсэсаўцаў, абязброіць і здушыць якіх звычайным спосабам нялёгка. Можа ўзнікнуць бой, парашутысты панясуць ахвяры, аперацыя зацягнецца, а то і зусім закончыцца няўдачай. Бамбёжка ж апраўдае адначасовую затрымку машын, аслабіць чуйнасць канвою, унясе ў яго дзеянні сумятню і, такім чынам, аблегчыць працу дэсантнікаў па ліквідацыі канваіраў...

282

Разлік апраўдаўся. Як толькі раздаўся першы ўзрыў, шафёр галаўнога грузавіка пакінуў руль і выскачыў на шашу.

— Бамбяць, ратуйся! — закрычаў ён і, колькі меў сіл пусціўся ў поле. Эсэсаўскі афіцэр, які сядзеў побач, выскачыў з машыны і паімчаўся следам. За ім кінуўся Коржаў.

Зноў раздалося выццё бомбы. Шафёр кінуўся на зямлю, эсэсавец — таксама. Тут на яго наваліўся Коржаў, разам з падаспеўшым шафёрам скруціў рукі, абязброіў і звязаў.

Ад моманту, калі ўспыхнулі свецячыеся бомбы, Перцаў не спускаў вачэй з аўтамабіля Упіца і ўсюдыхода, які даганяў яе. Машыны ледзь віднелі — здаецца, спыніліся. Перцаў выскачыў з кузава, сеў за руль. Грузавік ірвануўся наперад.

А спераду адбывалася вось што. Пры першым узрыве Упіц прытармазіў так рэзка, што ўсюдыход, які ішоў упрытык ззаду, праскочыў наперад.

Торп спыніў машыну, павярнуўся і ўбачыў, што Упіц і яго спадарожнік выскачылі на шашу і пабеглі ўбок. Торп пабег за імі.

На дарозе, дзе спынілася калона, пачуліся выстралы, крыкі. Нейкія фігуркі вазіліся на зямлі. То тут, то там раздаваліся выстралы. Выстралы змаўкалі, крыкі чуліся ўсё радзей. Торп зразумеў, што рускія разведчыкі захапілі калону. Значыць, і той, з Упіцам, — рускі! Торп падняў было пісталет. Не,

(Працяг са стар. 3).

283

БЕЛЬСКАЕ ВАЛАКНО

Ян Навіцкі ад 1953 года працуе дырэктарам бельскай рашарні. Ён высока цэніць працу свайго калектыва.

Традыцыя вырошчвання ільну на Бельшчыне ці Гайнаўшчыне немалая. Вырошчвалі яго за цара-бацюшкі, за санацыі, вырошчваюць і зараз. Калісьці, відома, лён меў зусім іншае прызначэнне, чым цяпер. З ільну была кашуля, пасцель, сукенка — словам, уся вопратка жыхара вёскі. Цяпер гэтага ніхто сам не выконвае. Закінуты і прылады да апрацоўкі ільну. Яны стаюцца музейнымі забыткамі. Але ільну сяляне Бельшчыны і Гайнаўшчыны вырошчваюць непараўнальна больш, чым калісьці. Апрацоўвае яго бельская рашарня.

* * *

Бельская рашарня — адно з найбольшых прадпрыемстваў Бельшчыны. Зараз у ёй пры апрацоўцы ільну працуе звыш 500 асоб. Прадпрыемства зусім новае, пабудаванае за гады народнай улады. Рабочыя рашарні — гэта ў большасці былыя сяляне з аколіц Бельска і Гайнаўскага павета.

— Гэтымі людзьмі, — гаворыць дырэктар рашарні Ян Навіцкі, — мы найбольш задаволены. Працавітыя яны і дысцыплінаваныя. У выканаўстве планаў кіраўніцтва рашарні можа на іх заўсёды разлічваць. Не падвядуць.

Рашарня штогод скупляе ад сялян каля 10 тысяч тон ільнянай саломы. Каб атрымаць такую яе колькасць, рашарня праводзіць кантрактацыю ільну на плошчы каля 4-рох тысяч гектараў. У самым толькі Бельскім павеце сяляне вырошчваюць і кантрактуюць лён на плошчы 2-х тысяч 200 гектараў.

Найбольш вырошчваюць ільну ў грамадах Пілікі, Аўгустова і Лубін Касцельны. Такія ільнаводы, як члены спулдзельні прадукцыйнай у Крывой (штогод кантрактуюць лён на плошчы 20-ці га) або Рыгор Ручай і Уладзімір Сідорскі з Пілік ці Аляксей Анішчук і Антон Перавой з Агароднік, відомыя ва ўсім павеце вырошчваннем высокага, стройнага ільну. Яны з'яўляюцца безупыннымі дастаўцамі бельскай рашарні ад 10-ці год. Вельмі добра развіваецца кантрактацыя ільну ў вёсцы Чыжы, Гайнаўскага павета. На Гайнаўшчыне вырошчваюць 400 гектараў ільну. Амаль палову гэтай колькасці вырошчваюць жыхары Чыжоў.

Лён вельмі карысная і дахадовая расліна. Даглядзіш яе, падсыплеш адпаведных угнаенняў, дык збярэш з гектара набат 30 цэнтнераў ільнянай саломы. За адзін цэнтнер саломы (адзернёнай) па залічэнні яе ў першы гатунак, рашарня плоціць 360 зл. Апрача гэтага, за кожны цэнтнер ільнянога насення плантатар атрымоўвае 800 зл. Да гэтага яшчэ даходзіць грашовая прэмія за добры гатунак, за давоз. Плошча зямлі, на якой закантрактаваны лён, звольнена ад нарыхтовак. Значыць, дзяржава стварыла вельмі добрыя ўмовы, каб усё больш развіваць вырошчванне гэтай карыснай расліны.

А што дзеецца з завезеным у рашарню ільном? Ён тут праходзіць цэлы прадукцыйны цыкл.

4 кіламетры ад Бельска ў вёсцы Аўгустова рашарня мае сваю базу. Тут і пачынаецца ўступная апрацоўка ільну. Прывезеную салому прапускаюць праз т.зв. «адзернярку». Салома, як звычай, бывае дрэнна вымалачана. Менавіта ў гэтых машынах яна пазбываецца апошніх зернятак ільну. Абмалочаную салому вывозяць у поле і складаюць у стагі. Нялёгка ўлажыць такі стог велічынёй трохпавярховага дома. Але ад чаго ж спецыялісты? Найлепшымі майстрамі па ўкладанню стагоў-гігантаў з'яўляюцца Пятро Пячынскі і Васіль Жукоўскі з Пілік, а таксама Васіль Пашкоўскі з Бельска. Стог, які яны ложаць (у такі стог змяшчаецца каля 200 тон саломы) можа стаяць гадамі. Не развaліцца. На другі год гэтую салому завозяць у рашарнічыя басейны. Пасля 5-ці дзён, калі салома добра вымакне і аддзеліцца валакно ад дрэва, яе вывозяць на поле, дзе сохне некалькі дзён. У такі час дзесяткі гектараў поля пад Бельскам застаўлены характэрнымі кучкамі. Лён сохне. Абсохлы лён звозіцца ў велізарныя стадолы, дзе абавязкова не менш чым месяц часу ён павінен адляжаць. Толькі пасля ўсіх гэтых уступных прац лён дастаўляецца на канкрэтную прадукцыю.

Сэрцам рашарні з'яўляюцца два камплекты апрацовачных машын, так званыя турбінавыя камплекты. З аднаго канца

(Працяг на стар. 5)

Укладка стага-гіганта.

З жыцця БГКТ

Беларускі фэст у Талькоўшчыне

Асенні дзень не выдаўся добрым. Над аколіцай павіслі шэрыя, алавяныя хмуры. Марушыў дождж. Холадна. Нягледзячы на гэта, людзі ў святочным настроі. У Талькоўшчыне — беларускае свята. Як не кажы, а ўсё ж для жыхароў закінутых у лясной глушы вёсак мерапрыемствы павятовага маштабу — культурны фэст — нештодзённая з'ява. Таму ў нядзельную раніцу 30 верасня ў Талькоўшчыну збіраліся людзі.

Прышлі жыхары трох Астраўоў, Казловага Лугу, Лазняў, Сакалды, Борак, а нават з Навасёлак, што ў Беластоцкім павеце. Шкада толькі, што мясцовая школа не змагла змясціць і палову прысутных. Кожнаму ж хацелася пабачыць, што падрыхтавала праўленне сакольскага аддзела БГКТ.

Фэст адкрыў кіраўнік мясцовай школы, адзначаючы што сённяшняя ўрачыстасць — гэта пачатак праўдзення культурна - асветнага года на Сакольшчыне. Затым выступіў з дакладам на тэму дзейнасці БГКТ Уладзіслаў Артэмюк.

Афіцыйная частка закончана. На часовай сцэне паяўляюцца артысты-самадзейнікі з Новага Вострава. У іх пастаноўцы п'еса Галубка «Суд». Гарачымі воплескамі ўспрымаюць прысутныя паасобныя фрагменты п'есы і ў асаблівасці ігру Віталія Байгуса ў ролі стоража. Пасля п'есы ў школе гучаць родныя песні, вясёлыя анекдоты, сатыра ў добрым выкананні новаастраўскіх самадзейнікаў. Пасля іх на сцэне паяўляецца папулярная «Лявоніха». Горача ўспрымаюць прысутныя вядомую тут кожнаму эстраду. Варта падкрэсліць, што калектыў «Лявоніхі» ў сувязі з беларускім фэстам, пастанавіў даць канцэрт грамадскім чынам, без ніякай аплаты з боку насельніцтва. Зважыўшы, што ў гэты дзень артысты «Лявоніхі» мелі аж тры канцэрты і, нягледзячы на стому, пастанавілі даць канцэрт грамадскім чынам, за іх ахвярнасць і добрую паставу належацца ім словы шчырай падзякі.

У перапынках артыстычнай часткі выступіў з дэкламацыяй беларускіх вершаў папулярны на ўсю тутэйшую аколіцу дзядзька Якуб Куршэль з Сукавіч.

Пасля мастацкіх выступленняў была наладжана танцавальная вечарына. Іграў знаны на Сакольшчыне аркестр Павятовага дома культуры. Свята працягвалася да позніх гадзін ночы.

*

За апошні час праўленне павятовага аддзела БГКТ у Саколцы патрапіла нав'язаць супрацоўніцтва з шэрагам грамадскіх і палітычных арганізацый. Менавіта беларускі фэст у Талькоўшчыне аддзел БГКТ арганізаваў супольна з павятовым праўленнем ЛОК і павятовым праўленнем ЗМВ. Карысная гэта супрацоўніцтва і вынікі відавочныя. Варта яго пашыраць. І яшчэ адно: за добрую падрыхтоўку фэста словы падзякі належацца інструктару ГП БГКТ Янку Беразаўцу, адказнаму за працу Сакольскага аддзела.

В. Баршчэўскі

знішчэннем аднаго справе не паможаш. Хутчэй назад, каб выратавацца, дабрацца да найбліжэйшага гарнізона, выклікаць дапамогу!..

І Торп, павярнуўшы назад, пабег да сваёй машыны. Усюдыход рушыў наперад. На ходзе Торп адчыніў дзверцы і выкінуў з кабіны цела палкоўніка Рыбіна.

Мінутай пазней да аўтамабіля Упіца прыбег Керымаў, пад'ехаў грузавік Перцава.

— Упіц, — сказаў Аскер, цяжка дыхаючы і паказваючы рукой у поле. — Узяць!

Педцаў кіўнуў.

— Потым вядзі калону. Мине не чакаць, ясна?

— Ясна.

Аскер сеў за руль, уключыў матор.

Усюдыход не мог саперніцаць з хуткасным «Мерседэсам». Аскер дагнаў Торпа. Той прыкмеціў пагоню. Спрабуючы скрыцца, звярнуў з магістральнай шашы. Аднак праследвальнік разгадаў манеўр. Неўзабаве быў ён амаль побач. Тады запаліліся фары «Мерседэса». Торп апынуўся ў патоку святла. Аскер выразна яго бачыў.

Машыны ішлі быццам звязаныя вяроўкай. Торп павярнуўся. Жмурачыся ад нясцерпнага святла, выцягнуў назад руку. На ветравым шкле «Мерседэса» з'явіліся дзіркі. Аскер ускінуў пісталет. У той жа момант Торп зноў выстраліў. Пісталет вырвала з рукі Аскера, адкінула назад. Выпадковае трапленне ў зброю — і ён стаў абяззброеным.

А Торп працягваў страляць. Нізка прыгнуўшыся да руля, Аскер лічыў выстралы. «Сем, — падумаў

ён з палёгкай, калі выстралы змоўклі. — Значыць, увесь магазін».

Аскер на секунду выпрастаўся і ўбачыў: Торп шнырыць рукой недзе па сядзенні ці ля дошкі прыладаў. Відавочна, уключае перадатчык, або перазараджвае пісталет. Гэтага нельга дапусціць! І ён да адказу націснуў нагою педаль. Аўтамабіль ірвануўся наперад, узяў крыху лявей. Машыны зраўняліся, а затым «Мерседэс» на паўкорпуса абышоў усюдыход. Тады Аскер падаў управа. Торп абедзвюма рукамі ўчапіўся ў руль і таксама ўзяў правей, каб пазбегнуць сутыкнення. Аб пісталеце ён ужо не думаў. Зноў паварот руля «Мерседэса», і аўтамабіль Торпа аказаўся на абочыне! Перакрыўшы яму дарогу, Аскер выскачыў з кабіны. Насустрач яму кінуўся Торп, на хаду заганяючы ў пісталет новы магазін.

— Стаяць! — закрычаў Торп высокім голасам.

Далейшае адбылося ў долі секунды. Аскер усім целам адкінуўся назад, падаючы, сагнуў нагу ў калене, рэзка выкінуў наперад другую і ўдарам чаравіка выбіў зброю з рук Торпа. Гітлеравец выхапіў нож, кінуў у праціўніка. Удар прыйшоўся ў левае сцягно. І тут жа на Аскера наваліўся Торп.

Абое маладыя, сільныя, яны качаліся па зямлі, сціскаючы адзін другога ў абдымках, наносячы кароткія ўдары рукамі, галавой, каленямі. Аскер, у сцягне якога ўсё яшчэ сядзеў нож, адчуваў страшэнны боль. Цяжка дыхаючы, ён намагаўся скінуць фашыста, які ўсё мацней падмінаў яго пад сябе. Аскер ірвануўся, адчуў прарэзлівы боль — і

адразу зрабілася лягчэй: у запале бойкі Торп, зачапіўшы нагою нож, вывярнуў яго з раны.

Аскер напружыўся, выслабаніў правы локаць і нанёс ім рэзкі ўдар у твар гітлераўцу. Торп адказаў ударам галавы і разбіў Аскеру губу. Рука Торпа каўзанула на зямлю і намацала пісталет. Са скрыўленым ад натугі тварам, Торп стараўся перамагчы супраціўленне праціўніка, накіраваць у яго пісталет. Але ў Аскера была перавага: рука яго абапіралася аб зямлю, локаць жа Торпа вісеў у паветры. І вось памалу, вельмі памалу ствол зброі павярнуўся ў бок Торпа.

— А-а!.. — выў гітлеравец, поўзаючы па зямлі.

Аскер, сціснуўшы зубы, увабраўшы галаву ў плечы, працягваў ціснуць на руку ворага. Яшчэ намаганне, і ствол маўзера ўпёрся ў грудзі Торпа. На імгненне Аскер заглянуў у вочы фашыста. У іх бушавала нянавісць. Не, такія літасці не просяць!

І ён, злаўчыўшыся, націснуў на спуск.

Выстрал быццам падкінуў Торпа. Рука, у якой ён трымаў зброю, расслабла.

Хістаючыся ад слабасці, Аскер стаў на карачкі, падняўся, ступіў на параненую нагу. І тут жа ўпаў, страціўшы прытомнасць.

(Працяг за тыдзень)

БУДЗЕ НОВАЯ

Кругом на ўзгорках лес. Араматнае, чыстае паветра. Гэты будынак таксама высіцца на ўзгорку. Даўнейшы двор памешчыцы. Цяпер школа для дзяцей з Верабʼёў, Скраблякоў і Зубкоў. Цесная, вучацца на дзве змены. Цяжка. Усё гэта вядома, і таму інспектарат асветы ў Беластоку плануе ў будучым годзе распачаць будову новай школы ў Верабʼях. Месца ўжо вызначана, а і новы год не за гарамі. А што стане з гэтым даўнейшым палацыкам? Мо' кватэрамі будзе для настаўнікаў, для кіраўніка школы, які цяпер займае куток на паддашшы?

(вл)

Фота Ул. Паўлючук

У нас супольныя справы

(Працяг са стар. 1)

Я ўпэўнены, што пяць гадоў таму назад ніхто ў нас у вёсцы не зрабіў бы такога ўчынку. А зараз гэта ўспрынялі як нармальную зʼяву. Значыць, аднасіны людзей да агульных спраў змяніліся. Узрасла свядомасць, нараджаецца новая, сацыялістычная мараль.

Ва ўздзеянні на суадносіны паміж людзьмі гурток БГКТ можа адыграць таксама вялікую ролю. Менавіта ў гэтай галіне наш пянькоўскі гурток БГКТ мае відавочныя дасягненні.

Пачаткова, калі ён засноўваўся, некаторыя жыхары вёскі глядзелі на яго з нейкай падазронасцю. Але, калі гурток разгарнуў сваю культурную дзейнасць і цеснае супрацоўніцтва з сельгасгуртком, гуртком вясковых гаспадынь і маладзёжнай арганізацыяй, яны пераканаліся, што наш гурток створаны для таго, каб супольна паляпшаць жыццё ў вёсцы, развіваць яе культуру.

Зараз актыўнымі членамі гуртка БГКТ зʼяўляюцца і беларусы і палякі. Некаторыя палякі, як, напрыклад, наш трактарыст Марʼян Пяскоўскі, бяруць вельмі актыўны ўдзел у пастаноўках гуртком беларускіх пʼес і па-мастацку выконваюць прыдзеленыя ім ролі.

Супольная культурная дзейнасць выходзіць далей за рамкі, так сказаць, гаспадарчай супольнасці. Яна духоўна збліжае людзей, а гэта значыць, яшчэ больш трывала. І таму невыпадкова зараз у Пянькоках як беларусы, так і палякі адны другіх запрашаюць у госці на свае сямейныя ўрачыстасці. Разам працуем, разам вясялімся, бо ў нас аднолькавая справа. У гэтым і заключаецца тыя вялікія вартасці, якія нараджае ў адносінах паміж людзьмі наша рэчаіснасць. Гэта ў асаблівасці падкрэслівалася на XIII Пленуме ЦК ПАРП.

Дзейнасць нашага Таварыства абавязана спрыяць усяму таму новаму, што зарадзілася ў людзей, у іх адносінах, у адносінах да працы, да грамадскай маёмасці. Не могуць быць добрымі патрыётамі тыя людзі, якія паміж сабой жывуць дрэнна, не бачаць супольнай справы ў гаспадарчым і культурным развіцці сваёй вёскі, аколіцы.

Я хачу яшчэ падтрымаць Васіля Пэшко з Бельскага павета, які, удзельнічаючы ў дыскусіі на старонках «Нівы», гаварыў аб неабходнасці пашырэння лектарскай групы, якая існуе пры ГП БГКТ.

Сапраўды, ёсць у нас шмат незразумелых спраў, якія патрабуюць адпаведнага высвятлення. Таму лектараў БГКТ з адпаведнымі палітычнымі, грамадскімі і гаспадарчымі тэмамі мы ахвотна бачылі б на сходах нашага гуртка, а таксама і ў другіх вёсках павета.

ЯНКА АЗЯБЛА
член ГП БГКТ, старшыня
сельгасгуртка з Пянькоў, Беластоцкага павета

Добры дзядзька СОП

(Працяг са стар. 1)

— Ці сяляне сплачваюць пазыкі тэрмінова?

— Наогул — так. Пры дапамозе каморніка прыйшлося нам сёлета сцягваць толькі 20 тысяч злотых. Гэта дробная сума ў параўнанні з мільёнамі, якія мы пазычаем сялянам.

Дзякую за інфармацыі і працiскаюся да выхаду. Цесната якая тут!

Памяшканне, у якім памяшчаецца гайнаўскі багаты, добры дзядзька СОП зусім не прыгоднае для яго шырокай і шматбаковай дзейнасці. Вось за барʼерам у вузенькім калідорчыку сабралася чалавек 20. Прыехалі з вёсак пераказаць у касу спулдзельні свае ашчаднасці або узяць з касы патрэбныя ім грошы. Сціснуліся ў калідорчыку, як селядцы ў бочцы. Пальца не ўваткнуць. І так штодзень.

В. РУДЧЫК
фота аўтара

P.S. Як паінфармаваў нас прадстаўнік Ваяводскага саюза ашчадна-пазыкавых кааператываў дырэктар Цабан, іх установа ўжо зараз мае грошы на пабудову ў Гайнаўцы асобнага гмаху, у якім знайшоў бы сваю сядзібу гайнаўскі добры дзядзька СОП. Калі распачнуць будаваць гэты гмах? Усё залежыць ад таго калі мясцовыя ўлады ў Гайнаўцы прыдзеляць ім адпаведны пляц.

За барʼерам сціск, што пальца не ўваткнеш.

Яшчэ шмат у нас коней

Кожны гаспадар добра ведае, што трымаць коня дорага каштуе. Ён патрабуе ежы і тады, калі ім нічога не робіцца. Амаль усю зіму конская сіла не выкарыстана. У грамадзе Зубкі (Беластоцкі павет) на 100 га земельных угоддзяў 22 коні. А кароў толькі 36 штук, свіней 48. Як бачым, малавата свіней, малавата кароў. Вось таму ў Зубках апошняя сесія грамадскай рады нарадовай застанавілася над тым, якімі спосабамі пашырыць гадоўлю буйнай рагатай жывёлы і свіней, і якімі спосабамі зменшыць колькасць коней. Калектыўна былі выпрацаваны напрамкі дзейнасці, ажыццяўленне якіх несумненна будзе садзейнічаць узросту пагалоўя рагатай жывёлы і свіней. Каб паменшыць колькасць коней, — падкрэслівалася на сесіі, — неабходна закупіць больш трактароў, неабходна сялянам абʼядноўвацца ў сельскагаспадарчыя гурткі. Да гэтага часу на 13 солтыстваў толькі ў 4-ох вёсках існуюць сельгасгурткі. А ў грамадзе Юшкаў Груд большасць вёсак мае трактары. І таму коней значна менш, чым у грамадзе Зубкі. На 100 га земельных угоддзяў налічваецца іх толькі 16. Гэта вялікая розніца. Значыць, толькі механізацыя вёскі, механізацыя сельскагаспадарчых работ зʼяўляецца рашаючым фактарам змяншэння коней, а коштам іх павялічэння пагалоўя кароў і свіней.

м.х.

(З вывадаў сацыёлага)

Шлях моладзі да завадской прафесіі

Большая частка гарадской моладзі і амаль уся вясковая моладзь самастойна выбірае сабе прафесію. Такі вывад зрабіла сацыёлаг Марыя Ярасінская на падставе сабраных анкет. Мінімальны ўдзел у выбары прафесіі юнака ці дзяўчыны прымае школа і дом. У групе моладзі з вёскі бацькі як дарадчыкі ў выбары прафесіі амаль наогул адсутнічаюць. Значна большую ролю адыгрываюць тут сябры. У такіх умовах лёгка памыліцца, тым больш, што моладзь пераважна не ведае характару завадской працы і патрабаванняў, якія выстаўляюць розныя прафесіі. Шлях да спецыялізацыі «ў метале» вёў у першую чаргу праз прафесіянальныя школы. З дасследаваных выпадкаў скончыла іх 52% дзяцей рабочых і 60% дзяцей сялян. Звяртае на сябе ўвагу факт, што моладзь, паходзячая з вёскі, мае лепшую агульную і прафесіянальную падрыхтоўку. Вынікае гэта з таго, што для гэтай групы моладзі, не маючай кантактаў з завадскім асяроддзем, здабытыя веды і кваліфікацыя ў прафесіянальнай школе прадстаўляюць асноўную дарогу да ўваходу ў рабочае асяроддзе.

Маладыя рабочыя выказваюць моцную адданасць да першай працы. Каля 50% даследванай моладзі, паходзячай з вёскі, працягвае працу ў сваім першым месцы працы. Таксама і для 60% «гарадскіх» прадпрыемстваў, дзе цяпер працуюць, зʼяўляецца іх першым або другім месцам працы.

Адносіны паміж моладдзю з горада і моладдзю, паходзячай з вёскі, укладаюцца добра. Горш выглядае гэтая справа, калі гаварыць аб рабочых, якія прышлі да працы проста з вёскі. Тут, каб выраўнаць розніцу ў штодзённай культуры, трэба нейкі час. Аднак, калі рабочыя пераканаюцца, што прыбыўшы астаецца назаўсёды ў завадскім асяроддзі, адносіны хутка напраўляюцца.

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

АСЕННЯЕ АРАННЕ — ВАЖНАЯ РЭЧ

Штогод у нас праводзяцца конкурсы на лепшае аранне. Ідуць паватовыя, ваяводскія спаборніцтвы, а пазней і ўсепольскі конкурс. Лепшыя з найлепшых спаборнічаюць за званне майстра арання.

Чаму аранне, а не напр. культываванне ці касьба? Таму, што аранне, асабліва асенняе, зʼяўляецца найважнейшай агратэхнічнай працай. Яе тэрміновасць, якасць, глыбіня — разам з угнаеннем — маюць рашаючае значэнне на ўраджай. Таму добрыя гаспадары стараюцца яе выканаць на ўсёй плошчы, не занятай азімінай.

А як у нашым ваяводстве? Трэба сказаць, што дрэнна. Арэцца позна, перад самым снегам, не звяртаецца ўвагі на глыбіню, а найважнейшае, што не ахопліваe ўсёй незасеянай плошчы. Такім чынам прападаюць вялікія шанцы павелічэння ўраджаяў, асабліва такіх раслін, як цукровыя буракі, кукуруза, мак, бульба, пшаніца і інш.

Якое значэнне мае асенняе аранне? У заараной глебе ўжо восенню ў выніку лёгкага доступу паветра хутчэй ідзе расклад арганічнай масы. У пустотах паміж камочкамі зямлі збіраецца вада і паветра. Зімой успульхненая глеба паглынае больш вільгаці. У час замярзання і адтайвання камкі распадаюцца, ствараючы адпаведную камкаватую структуру глебы.

Ці араць трэба глыбока? Так, араць трэба на ўсю глыбіню ворнай глебы. Аднак трэба памятаць, што пад глебай знаходзіцца мёртвая парода, гэта значыць, такая зямля, у якой няма ні перагною, ні карысных бактэрый. Яна не толькі не мае карысных рэчываў, але яшчэ мае ў сабе хімічныя злучэнні, шкодныя для раслін.

Мелка таксама не можна араць, бо тады гэта праца толькі часткова апраўдвае сябе. Калі ж зʼяўляецца патрэба паглыбіць ворны пласт, дык робім гэта паступова, патрошку праз некалькі год. За кожным разам выварочваецца нейкая колькасць мёртвай пароды, але, змешаная з добрай глебай, яна не аказвае дрэннага ўплыву на расліны.

Як глыбока трэба араць? Гэта залежыць ад глебы, тэрміну арання і расліны, пад якую прызначаем поле. Пад збожжа арэм на глыбіню 20 см, пад прапашныя — 25—30 см, а пад прамысловыя (за выключэннем цукровых буракоў, якія любяць глыбейшую глебу) — 22 см. Глебы з добрай структурай арэм глыбей.

Ці можна разам прыкрываць і гной? Так. Гной восенню асабліва патрэбны пад цукровыя буракі, раннюю бульбу, кукурузу, яравы рапак, мак. На гліністых глебах заворваем яго на глыбіню 15 см, а на пясчаных — да 20 см. Аранне на зіму — вельмі важная рэч. Таму прыдаем яму такое значэнне. Адным з выразаў гэтага і зʼяўляюцца конкурсы. На апошнім ваяводскім конкурсе ў Беластоку пераможцам выйшаў Павел Малярэвіч з Сувальскага павета, які толькі год як працуе на трактары.

Інж. М. Сухажэбрскі

Аднаўляецца асада

Асада Нараўка пачала маладзець. Будуюцца тут прыгожыя жылыя дамы, тры новыя сучасныя крамы. Адрамантавана і зараз даволі прыгожа выглядае сталовая-гаспода. Да яе цяпер прыемна зайсці і з'есці абед. Будынак праўлення гміннай спулдзельні ўпрыгожвае вуліцу. Ён прасторны, светлы, выгадны да працы. Многія павятовыя ўстановы, а ў тым ліку і ПЗГС-ы, не маюць такіх будынкаў і такіх добрых умоў да працы, як нараўкаўскі ГС.

Сядзіба прэзідыума грамадскай рады нарадовай знаходзіцца хаця ў драўляным, але таксама ў даволі выгадным, прасторным памяшканні. Асабліва хочацца падкрэсліць прыгожую мэбліроўку і густоўнасць пакоя цывільных шлюбаў. Тут сапраўды прыемна маладажонам. І не толькі маладажонам.

І яшчэ адна асаблівая якасць упрыгожвае прэзідыум ГРН у Нараўцы: ветлівасць і беспасрэднасць да людзей з боку працаўнікоў прэзідыума. Менавіта ветлівасці да наведвальнікаў — сялян вельмі часта не хапае ў многіх радах нарадовых.

Да гэтага часу нараўкаўскаму пункту аховы здароўя надта былі патрэбны зубныя лекары. Дзякуючы намаганням прэзідыума ГРН прыехалі ў Нараўку два стаматолагі і нядаўна распачалі там працу. А гэта для Нараўкі і ўсёй яе аколіцы даволі важная справа.

м.х.

(Працяг са стар. 2)

Слядамі Каперніка

Усіленне радыёпрамення ў Сонца, якое даходзіць часам да мільёнаў разоў, мае сувязь са станам зямной іанасферы і магнітнага поля Зямлі, а таксама магчыма, што і са станам пагоды на Зямлі.

МАРЫ І... КАПЕРНІК

Праект будовы Цэнтральнай Астранамічнай Абсерваторыі прадугледжвае закуп двух асноўных прыбораў: тэлескопа Шмідта і парабалічнага рэфлектара дыяметрам у 2 метры (найбольшы тэлескоп гэтага тыпу дыяметрам 5 метраў устаноўлены ў Мон-Даламары). Закуп тэлескопа Шмідта быў першым этапам рэалізацыі гэтага праекта. Калі надыйдзе другі этап — яшчэ невядома. Вядома адно: устаноўка двухметровага рэфлектара працягнецца 8 год, а ён яшчэ нават не заказаны.

Астраномы мараць аб тым, каб Цэнтральная Абсерваторыя была гатова перад 500 гадавінай нараджэння Каперніка, якая будзе адзначацца ў 1973 годзе, г. зн. за 10 год. Засталося зусім мала часу.

Ганна Левандоўская

ЛЯЧЫЦЦА КАЛІ І НЕ БАЛІЦЬ

Здаровыя зубы — залог моцнага здароўя. Гэта ісціна бясспрэчная. Таму кожны чалавек павінен захоўваць элементарныя правілы догляду зубоў, ведаць прычыны іх захворвання, часцей звяртацца да стаматолага.

Значэнне зубоў для арганізма велізарнае. На жаль, зубы чалавека вельмі часта падвяргаюцца захворванням і ў першую чаргу становяцца ахвярай карыеса. Карыес паражае цвёрдыя тканкі зуба і мае складаны паталагічны працэс, які знаходзіцца ў цеснай сувязі з унутраным станам арганізма. Існуе таксама рад вонкавых прычын, якія садзейнічаюць паяўленню карыеса. Да ўнутраных прычын адносіцца стан цэнтральнай нервовай сістэмы, парушэнні абмену рэчываў, змяненні функцый унутранай секрэцыі, інфекцыйныя захворванні, недахоп вітамінаў і г.д. Вонкавымі фактарамі можна назваць тэмпературныя, хімічныя і біялагічныя ўплывы, недахоп сонечнага апраменьвання, чыстага паветра і г.д.

Асабліва адчувальныя да гэтага захворвання дзеці, моладзь. Паводле статыстычных даных, у капіталістычных краінах Заходняй Еўропы і ЗША карыесам паражаецца 98—100 працэнтаў насельніцтва. У СССР гэты працэнт вагаецца ад 70 да 90.

Вывучэннем карыеса займаюцца цяпер многія вучоныя: стаматолагі, біяхімікі, бактэрыёлагі і іншыя спецыялісты. Атрыман карыес зубоў у доследах над жывёламі. У выніку эксперыментальных даследванняў і назіранняў стала вядома, што карыёзны працэс пачынаецца не адразу, а праходзіць падрыхтоўчую фазу. Пры гэтым адбываецца паступовае збядненне цвёрдых тканак зуба мінеральнымі солямі і бялкамі, змяняецца іх хімічны састаў. Многія з гэтых працэсаў застаюцца пакуль што няўлоўнымі для даследчыка.

Калі прычына карыеса застаецца недастаткова вывучанай, то характар яго нам добра вядомы. Спачатку з'яўляецца белая пляма ў зубных тканках. Структура і цвёрдасць эмаліі ў выніку змянення бялковых часцінак парушаецца. На паражоныя ўчасткі эмалі трапляюць мікробы, якія адкладваюць пігмент. Зуб у гэтым месцы робіцца буры ці карычневы.

У розных людзей карыес працякае па-рознаму. У адных (часцей за ўсё ў слабых здароўем і цяжарных жанчын) ён працякае востра, хутка распаўсюджваецца. У моцных, здаровых людзей ён развіваецца павольна, часам надоўга спыняецца ў сваім развіцці. Але як у адным, так і ў другім выпадку, калі своечасова не лячыць карыес, ён распаўсюджваецца далей, усё больш і больш разбурае зуб, выклікае пульпіт. Хворы адчувае вострыя боль і вымушаны звярнуцца да ўрача. Але часам ужо бывае позна. Нельга дапускаць зуб да такога становішча, трэба звяртацца да стаматолага пры першых прыкметах карыеса.

На сённяшні дзень адзіным метадам лячэння карыеса ў самым пачатку з'яўляецца пламбіраванне. Але, на жаль, не ўсюды яшчэ людзі звяртаюцца да яго, чакаюць пакуль боль робіцца невыносны, а зуб зусім разбураецца.

Такім чынам, мы трацім шмат часу на «тушэнне пажару», замест таго, каб папярэдзіць яго. Карыёзны зуб у пачатку хваробы можна вылечыць за 20 мінут. Калі ж хвароба зацягнецца, то спатрэбіцца значна больш часу.

Своечасовая прафілактыка поласці рота папярэджвае паражэнне зубоў карыесам, у вялікай ступені змяншае магчымасць захворвання на раўматызм, язву страўніка, хваробу сэрца, нырак і г.д. У большасці выпадкаў мы самі вінаваты ў сваіх хваробах, таму што кіруемся прынцыпам «навошта лячыцца, калі не баліць». Гэта няправільны прынцып.

К. Б.

Ці ж вы не ведаеце, што сапраўднае шчасце заключаецца ў тым, што ўсе людзі патрабуюць адзін другога і што вы чакаеце дапамогі ад сябе падобных роўна так, як яны чакаюць яе ад вас.

Дэні Дзідро (1713—1784) — вядомы французскі філосаф - матэрыяліст.

БЕЛЬСКАЕ ВАЛАКНО

(Працяг са стар. 3)

Ніна Антанюк некалькі год таму назад выехала з роднай вёскі Рудка на Гайнаўшчыне. Зараз яна перадавая работніца падрыхтоўчай базы бельскай рашарні.

камплекта пускаюцца снапкі ільняной саломы, а з другога выходзіць чысценькае, залацістае валакно. Адходы, якія застануцца ў час гэтага прадукцыйнага цыкла, яшчэ раз машынова перапрацоўваюцца на пакулле. А што робіцца з каростай, якой калісьці нашыя бабулі падсцілалі жывёлу? Не, яна не марнуецца. Кароста — гэта высакаякасны будаўнічы і мэблярскі матэрыял. Даўжэйшы час бельская рашарня экспартавала каросту за граніцу. Зараз у нашай краіне ўжо пабудавана некалькі фабрык, якія перапрацоўваюць каросту на будаўнічыя пліткі. Між іншым пабудавана такая фабрыка ў Шчытне. Кароста з бельскай рашарні будзе перапрацоўвацца на гэтай фабрыцы.

А бельскае валакно вандруе на тэкстыльныя фабрыкі Жырардова, Бельска-Бялай, Чанстаховы, Валбжыха ці Люблінца, дзе з яго вырабляюць шэраг матэрыялаў дэкарацыйнага характару, прыгожыя льняныя абрусы, сарвэты і інш.

Пакуллем бельскай рашарні цікавіцца Англія, Бельгія, Італія, Заходняя Германія і другія краіны. За пакулле атрымоўваем цэнныя дэвізы.

* ✲ *

Варта адзначыць, што бельская рашарня, дзякуючы адданай працы ўсяго калектыва, займае адно з перадавых месц у ільноапрацоўчай прамысловасці краіны. Яна пастаянна перавыконвае прадукцыйныя планы, а ў 1955 г. заняла першае месца ў краіне ў сацыялістычным спаборніцтве.

В. БАРШЧЭЎСКІ

Твор мастака абстракцыяніста? Не, гэта будаўнічыя пліткі з каросты бельскай рашарні.

Фота: **В. Рудчык**

МІЛЕЙЧЫЦКАЯ МАЗАІКА

Паспрабуй зайсці на пошту ў Мілейчыцах і размаўляць па тэлефоне. За мінуты растрачаныя на размову, заплаціш паводле тарыфы, але ці дагаворышся — наўрад. У слухаўцы пачуеш сімфанічную музыку або спеў Славы Пшыбыльскай. І толькі дзесьці вельмі далёка-далёка, час ад часу, дойдзе да цябе трывожнае «алё!» таго з кім хочаш пагаварыць. Злуешся ў тэлефоннай будцы, крычыш да няшчаснай мембраны... У адказ табе радыёкарэспандэнт спакойна паведамляе: «Учора канцлер Адэнауэр меў сакрэтную размову з прэзідэнтам дэ Голем»...

*

Ідзеш да мілейчыцкай гасподы перакусіць.

— Абед ужо-ужо даварваецца, — пацяшаюць у кухні і прапануюць порцыю шынкі. Каб не нудзілася...

Лёгка сказаць: паешце шынкі. Яе трэба рваць зубамі і пры тым зусім здзічэеш. Бо што рванеш, то аж у носе засвідруе ад брыдкага паху. Гандляроў я «пахваліў» на месцы за гэтакі пачастунак. Мяснікоў «пахваліць» не прышлося: за гарэлкаю не маюць часу на «пустыя гутаркі». Іхні новы шэф аблівае аванс, а стары — дзесяцітысячныя страты. Каўбас не каштаваў, яшчэ не нарабілі.

Кажуць, мой жывот не зварыў бы іх. Чаму? Мілейчане ўхіліліся ад простага адказу і расказалі мне мясцовы анекдот: што патрэбна, каб зрабіць каўбасу? Патрэбна — вада, соль, тлушч. Мяса не абавязкова, не.

Ясна!?

*

Пабочнаму чалавеку здаецца, што народ у Мілейчыцах мала энергічны, сонны. Няпраўда, не ўсе. Вось Іван Міхноўскі бяжыць да грамадскай рады. Адной рукою ён трымаецца за бок, кульгае. Направа ды налева і кожнаму асобна тлумачыць, што Ольга Высоцкая нашпарыла яго ў карк і ў спіну, і па назе набіла. Ледзь пугаю адагнаўся ад яе. «Я б ёй даў, каб суда не баяўся!» — лямантуе ён ужо перад змучаным абліччам грамадскага сакратара.

У чым справа?

Такія сенсацыі ў Мілейчыцах не навіна. Гаспадары крадком аруць палявыя дарогі і, калі настане сяўба, на палосках даходзіць да фармальных бітваў (з каменем у руцэ!). Пачынаецца ад таго, што ранкам гаспадар вывозіць у поле гной і са здзіўленнем заўважае, што дарога да ягонага палетка сёння ўжо не дарога, а дарожка, сцежка. Воз не месціцца. Едзе папалам, па чужым пасеве, конь топча рунь... Не бачыць, як ззаду даганяюць яго сусед з кучай сваякоў...

*

Ля крам з сельскагаспадарчымі таварамі і машынамі збор фурманак. Стаяць вянком. Пасярэдзіне пажарніцкі басейн, абгароджаны жалезнымі прутамі. Зрэшты, каму жалезныя яны, а каму і не... Напрыклад, каню, увязанаму да іх. Моцная звярына, раздругі турзане і з прутоў застаецца адно звалішча выкрутасаў; нават слупікі з бетонам угору «падрастаюць», вылазяць наверх, быццам разынкі з цеста.

Ляпей не думаць, што тут рабілася б на выпадак неспадзяванага пажару...

*

Раз размова аб водных справах зайшла, дык выпадае ўспамянуць і пра лазню, якая мае гарантаваць чысціню цела і здароўе мнагалікага мілейчыцкага люду. Нарэшце ёсць тэхнічная дакументацыя і, мабыць, салідная яна, бо аж пару год рабілі гэтых некалькі «тыповых малюнкаў». Людзі справядліва ацанілі патрэбу такога аб'екта ў мястэчку дваццатага стагоддзя і рушылі да чыну — бо каму ж ахвота хляпацца па суботах над міскаю (раздзетым усяго да пояса). Грамадскім чынам навазілі жвіру, павазілі цэглу і гатовыя яшчэ тысячу «чорных» работ прыняць на свае плечы. Улады гэтак жа намагаліся, бойка расстараліся плачам, шумам сотню — другую тысяч злотых, каб толькі хутчэй, каб хоць перад навагоднім балем пабыць у ванне.

Будова ніяк не рушыла наперад. Няма цэменту. Няма! Чаго добрага, каб хоць грошы не прапалі ў другім годзе. Нявыкарыстаныя ляжаць!

Восень ужо ў разгары: праз месяц прымаразкі могуць усур'ёз прымарозіць зямлю, не выкапаеш фундаментаў.

Запытанне: у якім годзе намечана ўрачыстае адкрыццё лазні ў Мілейчыцах, што ў Сямяціцкім павеце?

(ся)

50 тысяч сямейных радасцей

Па вялікай тэрыторыі паміж Маскоўскай шашой і вуліцай Якуба Коласа ў сталіцы Беларускай ССР — Мінску адзін за другім закладаюцца фундаменты шматпавярховых жыллёвых дамоў. У бліжэйшыя гады тут узнікне новы жыллёвы мікрараён. У ім прадугледжаны ўсе выгоды.

Транспартны рух у квартале зводзіцца да мінімума. Праезжая частка будзе аддзелена ад будынкаў на 50—60 метраў. Паміж вуліцамі і жыллёвымі дамамі запланаваны суцэльныя палосы зялёных насаджэнняў.

Добраўпарадкаваныя кварталы белакаменных дамоў узніклі ў раёнах вуліц Волгаградскай, Арлоўскай, камбіната будаўнічых матэрыялаў, аўтамабільнага і трактарнага заводаў. У гэтым годзе звыш 12 тысяч сямей мінчан будуць спраўляць наваселле.

Усё больш пашыраецца аб'ём працы ў будаўніцтве жыллёвых дамоў у Віцебску, Гомелі, Магілёве і іншых гарадах рэспублікі, а таксама на такіх буйнейшых новабудоўлях сямігодкі, як Салігорскі калійны камбінат, Полацкі нафтаперапрацоўчы завод, Бярозаўская ДРЭС.

На Беларусі створана магутная індустрыяльная база для развіцця жыллёвага будаўніцтва. Ёсць камбінаты домабудавання, вялікія заводы па вырабу зборнага жалезабетона, сучасная тэхніка. Цяпер штодзень толькі за кошт дзяржаўных капіталаўкладанняў у сярэднім здаецца 160 кватэр. Да канца года ў рэспубліцы запланавана здаць у карыстанне паўтара мільёна метраў жыллёвай плошчы. Звыш 50 тысяч сямей справяць наваселле.

На здымку катэджы салігорскіх шахцёраў.

Польскі гандлёвы флот

Польскія караблі плаваюць рэгулярнымі лініямі да многіх партоў свету і 5-ці мацерыкоў. Пад бела-чырвоным флагам плыве зараз 180 гандлёвых караблёў, разам больш як мільённым тонажам. Гэта амаль што ў 10 разоў больш, чым у 1938 годзе. Польскі флот шпарка развіваецца і да 1970 года танаж яго перакрочыць два мільёны ДВТ.

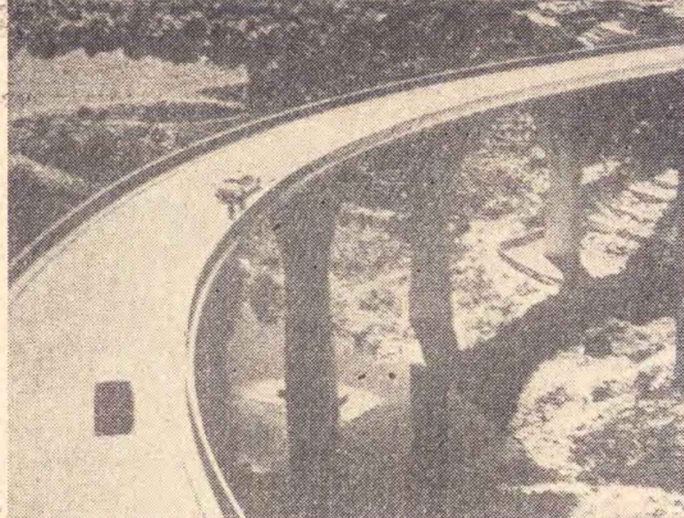

Толькі за мінулы год пабудавана ў Югаславіі 1.100 кіламетраў першакласных шасэйных дарог з такімі вось мастамі, як бачым на здымку. Перад вайною былі цэлыя раёны краіны без адной вярсты цвёрдага бруку. Мала таго — у горных правінцыях Босніі і Герцагавіны ніхто не ведаў — не спісваў, колькі жыве людзей. (ся)

ВЫПАРЭННЕ НЕТРАЎ

(АДКРЫТ НЕЗВЫЧАЙНЫ ЦЕПЛАВЫ ЭФЕКТ)

Для таго, каб перавесці ваду ў пару — выпарыць раствор, высушыць прамоклае адзенне або кавалак мокрай гліны, — трэба затраціць некаторую колькасць энергіі. Выпарэнне — працэс, які ідзе з паглынаннем цяпла. З гэтым мы пастаянна сутыкаемся ў прыродзе, у быце і ў тэхніцы.

Але ці заўсёды гэта так? Аказваецца, ёсць умовы, пры якіх цеплавы эфект выпарэння прама супрацьлеглы: пры асушэнні адбываецца не ахаладжэнне, а разаграванне.

Гэта паказалі даследванні вучоных лабараторыі магматагенных працэсаў Інстытута геахіміі і аналітычнай хіміі Акадэміі навук СССР.

Каб малекулы вады рухаліся хутчэй і адбывалася выпарэнне, патрэбна цеплавая энергія. Малекулы вады, пераходзячы ў пару, запаўняюць значна большы аб'ём, чым яны займалі ў вадкасці. Гэта назіраецца не толькі пры выпарэнні з паверхні, але і пры аддзяленні вады ад крышталагідратаў, складаных раствораў і расплаваў.

Ну, а калі расплаў і вадзяную пару, нагрэтыя да тысячы градусаў, сціснуць з велізарнай сілай, на якую здольны толькі зямныя нетры? Пры гэтым пара і расплаў будуць сціскацца. Аб'ём пары зменшыцца вельмі істотна, а аб'ём расплаву нязначна. Пакуль ціск адносна невялікі, адбываецца ўсё, як звычайна. Аднак пры звышвысокіх ціcках вада, раствораная ў расплаве, аказваецца сціснутай менш, чым пара па-за расплавам. А гэта значыць, што пры асушэнні расплаву адбываецца не павелічэнне ўдзельнага аб'ёму вады, як звычайна, а змяншэнне. Значыць, і энергія пры гэтым будзе не паглынацца, а выдзяляцца.

Дзе могуць існаваць такія ўмовы? Аказваецца, не так ужо далёка, на глыбіні дзесяці - дваццаці кіламетраў, там, дзе ўтвараюцца граніты, зараджаюцца рудныя месцанараджэнні і знаходзяцца ачагі землетрасенняў.

Пчаліны кажух

Фройд — старшыня саюза пчалаводаў з Марбіян (Францыя) правёў цікавы вопыт — звабіў (на жаль як не ведаем) пчолы, якія сядзелі на дрэве на свае голыя грудзі. Абсела яго 30 000 гэтых салодкіх і... калючых мушак. І нічога. Усе ў найлепшым ладзе, у згодзе, як бачым на здымку (вл).

...што ў свеце ёсць дрэва, пад ценем якога адначасова можа адпачыць 7 тысяч чалавек. Гэта фітавае дрэва расце ў Індыі. Яму каля трох тысяч год.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

Шайка ў... мундзірах

У Злучаных Штатах Паўночнай Амерыкі (ЗША) шырацца злачынствы сярод... паліцыі. Адзін паліцыянт у Лос Анжэлас прызнаўся:

... — каля трох гадзін ночы пад час сваёй патрульнай службы пачуў я сігнал трывогі. Аказалася, хтосьці залез у ювелірны магазін. Дзьеры магазіна былі расчынены, у сярэдзіне поўны балаган. Злодзей накраў многа каштоўнасцей і перапалоханы неспадзяваным сігналам уцёк. Вакол валяліся сапраўдныя скарбы. На вуліцы ні жывой душы. Вядома, увесь тавар у такіх магазінах ёсць застрахаваны. Чаму ж і мне не падабраць што-небудзь?

Гэтакае паліцыянтавае запытанне аж надта характарызуе амерыканскую абыякавасць да прынцыпаў маралі.

У Дэнверы, горадзе ў якім ніколі не было вялікіх зладзейскіх банд, пяцьдзесят пяць паліцыянтаў аказалася ўзломшчыкамі, разбойнікамі. На пачатку 1960 года двух мясцовых паліцыянтаў выехалі аўтамашынаю на патрульную службу па гораду. Раптам заўважылі яны банду ўзломшчыкаў якія грузілі на машыну касу з кавярні. Злачынцы ўбачылі паліцыянтаў і кінуліся ўцякаць. Паліцыянты хутка нагналі банду і адзін з іх, па імені Джон, са здзіўленнем пазнаў бандытаў. Былі гэта яго калегі па службе, такія ж паліцыянты, як і ён сам. Калі Джон склаў рапарт начальнікам, тыя не паверылі яму, падумалі, што Джон звар'яцеў. Аднак лекар сцвердзіў, што Джон цалкам нармальны чалавек. Такім чынам горад Дэнвер даведаўся, што ўласныя паліцыянты таксама крадуць.

Шайка існавала доўга. Утрымоўвалася яна дзякуючы падрабязна апрацоўваным планам нападаў. Яе ініцыятарам быў адзін пастарунковы, які пад час сваёй службы прадумаў дакладны план грабяжу вялікага гандлёвага дома. План падабаўся давераным сябрам. Паліцыянт, які адбываў патрульную службу непадалёку гэтага дома павінен быў перасцерагчы іх ад небяспекі. Крыху далей ад яго, у аўтамашыне, знаходзіўся другі паліцыянт. Трэці наглядаў за вуліцай з акон гандлёвага дома, а двух іншых паліцыянтаў адчыняла цяжкую касу. Напад удаўся, зарабілі 40 тыс. долараў у валюце і 25 тыс. долараў у чэках.

Шайка разрасталася. Рабункі праводзілі вольныя ад службы члены паліцэйскай шайкі. На месца нападу давозілі іх паліцэйскімі аўтамашынамі іншыя сябры, якія знаходзіліся ў той час на службе і маглі «адкрыта» перасцерагчы ад небяспекі працавітых рабаўнікоў. І, так, паліцыянты, што ўначы разграбілі нейкі магазін, раніцаю ішлі на службу, прымалі паведамленні аб начным нападзе і праводзілі следства. Пры аказіі ліквідавалі ўсякія неасцярожна пакінутыя сляды, знакі, якія б маглі выдаць іх.

Дэнверская гісторыя з паліцыянтамі - узломшчыкамі не з'яўляецца рэдкасцю ў жыцці ЗША. Напрыклад, у Чыкага выкрыта вялікую групу паліцыянтаў, якія супольна са зладзейскімі бандамі грабілі ювелірныя магазіны, і г.д.

Адзін з паліцыянтаў - ўзломшчыкаў заявіў, што яго малыя заробкі не былі найважнейшай прычынай робленых злачынстваў.

Галоўная прычына значна глыбейшая і нельга шукаць яе ані ў малых заробках паліцыянтаў, ані нават у спакусах з якімі сустракаецца паліцыянт пад час сваёй службы, у час барацьбы са зладзействам. Прычына ў тым, што ў грамадстве агорнутым пастаяннай гонкай за доларам знікаюць границы паміж сумленнасцю і зладзействам. Людзі перастаюць шанаваць сваю асабістую годнасць, гонар, — адказнасць перад людзьмі, грамадскасцю ўвогуле. Меркай вартасці чалавека ёсць тут грошы, багацце!.

а-ся

Народ Анголы змагаецца супроць партугальскіх каланізатараў. На здымку бачым ангалезскага партызана ў засадзе. (ся)

Трыбуна чытачоў

РЭКОРД ЛІЦЭЯ

Бельскі агульнаадукацыйны ліцэй (разам з пачатковай школай) з новым школьным годам дасягнуў свой рэкорд: у ім працуе зараз 27 настаўнікаў і вучыцца 630 вучняў.

У гэтым годзе ў 2 першыя класы было прынята 57 вучняў, а ў 2 восьмыя — 84. (вл)

Прыемнае з карысным

Нядаўна ў Кузаву завітаў мастацкі калектыў з Грэдалёў (Бельскі павет). Маладыя самадзейнікі прыехалі на запрашэнне моладзі з Кузавы. Яны хацелі пазнаёміцца з кузаўскаю моладдзю, супольна правесці вечар культурна, пры гуках танцавальных мелодый і песні.

Канцэрт пачаўся ў 19 гадзін вечара. На пачатку была пастаўлена польская п'еса «Пажар на Падліп'ю». Далей выконваліся беларускія песні і гумарыстычныя сцэнкі. Праграма ўсім вельмі падабалася. Самадзейныя артысты таксама.

Пасля заканчэння мастацкай часткі, моладзь засталася на танцавальны вечар. Закружыліся ў танцы маладыя пары. З усіх бакоў даходзіў вясёлы смех дзяўчат і хлопцаў. Хутка пазнаёміліся гаспадары з госцямі. Кузаўская моладзь атрымала запрашэнне да Грэдалёў. Прыемная была гэта сустрэча. Надоўга застанецца яна ў памяці кузаўскай і грэдалёўскай моладзі.

Мацейка

Дарагое Сэрцайка!

Чытаючы «Ніву», бачу, што ты шмат раіш сваім чытачам. Пастанавіў і я напісаць і параіцца.

Скончыўшы пачатковую школу, астаўся я на гаспадарцы пры бацьках. Я яшчэ малады хлапец, маю 17 год. Не думай, «Сэрцайка», што я буду пісаць аб сваім каханні і раіцца з табой (мо' калі яшчэ і напішу). Я яшчэ малады і павінен марыць аб школе, аб вучобе, каб здабыць сабе якую-небудзь прафесію. І буду прасіць цябе ў гэтым парады. Цяпер я і мае бацькі хочуць, каб я пайшоў вучыцца. І вось у часопісе «Мотор» прачытаў я аб школе, у якую хацеў бы паступіць. Гэта будзе Zasadnicza Szkoła Zawodowa Kierowców Samochodowych prowadzona przez Wojew. Oddz. Komunikacji samochodowej.

Прымаюць тут хлопцаў 16—18 год па сямі класах. Навука працягваецца два гады. Але я не ведаю, куды пісаць, бо там адрасоў не падалі. Парай, «Сэрцайка», куды кіраваць паданне і ці яшчэ не позна.

Віця з вёскі Л.
Гайнаўскага павета

Дарагі **Віця!**

На жаль, ужо позна. Няма ўжо месц у гэтай школе. Гэта 3-гадовая школа, якая знаходзіцца ў Беластоку пры вул. Сасновай. Вучні гэтай школы вучацца пры вуліцы Сасновай, а праводзяць практычныя заняткі пры вул. Фабрычнай (ПКС).

Вельмі шкадую, што ты спазніўся, таму думаю, што на наступны год пастараешся зрабіць гэта ў першую чаргу.

СЭРЦАЙКА

У Цялушках будзе новая крама

Цялушкі — невялічкая вёсачка ў Бельскім павеце — даўно марылі аб новай краме. Ёсць, праўда, цяпер крама, але яна аказалася нявыгаднай. Невялічкае прыватнае памяшканне можа змясціць каля дзесяці—пятнаццаці асоб. А калі збярэцца больш, апошнія застаюцца на вуліцы.

Ужо за месяц, а мо' два, будзе аддадзена ў карыстанне новая крама. Прыгожы мураваны будынак стаіць ужо на выканчэнні. Усе жыхары з палёгкай уздыхнуць.

Мацейка

УВАГА! Падпісчыкі і чытачы савецкага друку!

Як штогод, ад 1 верасня ідзе прыём падпіскі ад устаноў, прадпрыемстваў і індывідуальных асоб на савецкі друк і выданні краін народнай дэмакратыі.

Заказы на ўсе газеты і часопісы прымаюць аддзелы і дэлегатуры «Руху» ў павятовых цэнтрах, а таксама гарадскі аддзел у Беластоку, вул. Ліпова 32/а, пакой 17. Савецкі друк можна выпісаць на год, паўгода і квартал згодна з існуючымі цэннікамі, якія ёсць ва ўсіх пляцоўках «Руху».

Адначасова інфармуем усіх зацікаўленых, што ўплаты на падпіску савецкага друку прымаюць таксама некаторыя вызначаныя кіёскі і магазіны «Руху», што аблегчыць многім чытачам падпісацца на выбраныя імі газеты ў месцы іх жыхарства.

Новыя школы да 1965 года

У 1964 годзе пачнецца будова пачатковай школы №3 у самым Бельску ў раёне парку і ў вёсцы Глііннік у Бельскім павеце. У 1965 годзе запланавана будова школ у вёсках Рудуты і Нурэц. Адзначыць аднак трэба, што Нурэц вельмі неахайна спраўляецца са зборам на грамадскі фонд будовы школ Тысячагоддзя. А гэта не без значэння. На школы чакае многа вёсак, якія або выканалі свае планы на грамадскі фонд будовы школ або вось-вось выканаюць. У іх руках моцны аргумент, каб адваяваць права першынства на будову школы. Нурцу варта занепакоіцца. (вл)

Газеты вандруюць пад стрэхі

Заносіць іх туды з пошты ў Крушынянах Мікалай Бобка. Фотарэпарцёр злавіў яго ў вёсцы Лужаны, або, як хто хоча, Ярылоўка. Дзе на веласіпедзе, а часта праз лугі трэба веласіпед цягнуць разам з торбай. Пралазіць праз платы, пакідаючы сваю машыну адпачываць. Кожны ведае веласіпед пісьманосца, не чапаюць. Часам абапершыся на яго піша, выдае квітанцыі. «Ніву» выпісваем», — усміхаецца.

Добра, вельмі добра. Праз альшанікі, палі, лугі, вузкімі сцежкамі ад вёскі да вёскі, ад хаты да хаты вандруе пісьманосец, з нашаї «Нівай», з іншай газетай, з пісьмом. (вл)

Фота: Ул. Паўлючук

КІНО

Праграма

на 22—27.X.1963 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Kołysanka” (radz.). 22—24. „Zwykła historia” (radz.); 25—27.

Кляшчэлі
„Światła w oknie” (radz.). 22—24. „Gwiaździsty bilet” (radz.), 25—27.

Навасады
„Dom na rozstajach” (radz.). 19—20.

Нараў
„Dzień ostatni, dzień pierwszy” (radz.), 23—27.

Нараўка
„Dom na rozstajach” (radz.), 23—27.

Чаромуха
„Przygody Krosza” (radz.); 23—24. „Zakochała się dziewczyna” (radz.), 25—27.

Чыжы
„Gdy drzewa były duże” (radziecki), 23—27.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Szybsza od wiatru” (radz.), 23—27.

Бранск
„Ewakuacja” (radz.); 22—24. „Po latach” (radz.), 25—27.

Гродзіск
„Porucznik Marynin” (radz.); 23—27.

Орля
„Jutro przestaniesz umierać” (radz.), 23—27.

Райск
„Czekajcie na listy” (radz.); 23—27.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Miasto bez wody” (radz.). 22—24. „Przepustka na bal” (radziecki), 25—27.

Міхалова
„Płonąca wyspa” (radz.); 22— 25—27. 24. „Dom z facjatą” (radz.);

Супрасль
„Szukam ojca” (radz.). 22—24. „Siedem nianiek” (radz.), 25—27.

Чорна Беластоцкая
„Idiota” (radz.). 22—23. „Zwykła historia” (radz.). 24—25. „Tańcząca wiosna” (radz.), 26—27.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„O moim przyjacielu” (radz.); 22—24. „Zwycięstwo nad Wołgą” (radz.), 25—27.

Мілейчыцы
„Dramat w kosmosie” (radz.), 22—24. „Rudy” (radz.), 25—27.

Нурэц
„Słońce świeci dla wszystkich” (radz.), 22—24. „Trudne godziny” (radz.), 25—27.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Tajemnica tajgi” (radz.). 22—24. „Trudne godziny” (radz.), 25—27.

Сухаволя
„Kołysanka” (radz.); 22—24. „Dwie sroki za ogon” (radz.), 25—27.

Шудзялава
„Czas rozłąki” (radz.). 23—27.

Сідра
„Pilot odrzutowców” (radz.), 22—24. „Poławiacze gąbek” (radziecki). 25—27.

Янаў
„Żegnajcie gołębie” (radz.); 22—24. „Tata, mama, córka i zięć” (radz.), 25—27.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Bariera ognia” (radz.); 26—27.

Новы Двор
„Ten, który wrócił” (radz.); 26—27.

З ПІСЕМ ЗЕМЛЯКОЎ

НЯЙНАЧАЙ ДАНІЛАВА ГЭТА РАБОТА...

Чым я так надакучыла суседу нашаму Данілу, хто яго ведаць можа. Дрэнь ён чалавек ды годзе! Усе ў нашай вёсцы недалюбліваюць Данілу за ягоны язык нявымачаны ды хітрасць падступную.

Неяк перад летам выходжу я рана ў агарод і аж заламала рукі ад гневу, роспачы, бяды: жарты, цэлы загон трускалак хтосьці выкасіў; пазайздросціў, грэшнік, што мела з іх прыбытак тысячны. Каб на той момант Даніла надыйшоў, ей Богу, учапілася б за гэту кучму сівую, вылупіла б яе з карэннямі, горла пераглызла б з жалю, бо няйначай, ён пакасіў іх, буйных такіх і пладавітых. След на расе выразна ішоў у Данілаў агарод; зрэшты, хто ж па-за ім у вёсцы здольны зрабіць штосьці такое? Га?

Хацела ўжо схапіць касу ды яго буракі цукровыя пахвастаць, але брат прыпыніў мяне і сказаў, што, значыць, раз не злавіла за руку — не кажы, што злодзей! Во яно як... Думаю, прапажа то вялікая, але нічога не паскачаш, не пакрычыш папустому.

Не паспелі мы адхварэць адну шкоду, ажно — таксама ранкам — прыбягае брат ад гумна да хаты, увесь пабялеўшы на твары, патрывожаны зусім. Касілку, кажа, пабілі нашую ўначы, новую касілку!...

Што гэта такое, людзі добрыя, вырабляецца!!? Спачатку кінулася на пастарунак мельдаваць ды куды там, нядзеля якраз выпала, усё ўсюды пазамыканае; гавораць, на пастарунку таксама людзі сядзяць і пасвяткаваць хочуць, пашто, іх баламуціць без дай рацыі, і так касілка новая не вернецца... А назаўтра, калі астыла ад злосці, брат раздумаўся і гаворыць, што хай усё ціха будзе, сам падпільнуе ды адпомсціць удосталь, бо міліцыю звядзі, дык яшчэ Даніла горш будзе мсціцца, а так, як дастане паціху здорава па пераносіцы, дык сам будзе маўчаць і мсціцца яму адыдзе ахвота.

Слёсар казаў потым, што малатком або абухом паразбіваны часці далікатныя і каштаваць будзе многа, каб да толку машыну давесці. А тут сенакос атавы незадоўга настаў, часу мала, няма калі чакаць, трэ' ісці прасіць ласкі ў другіх гаспадароў, каб яны самі, абкасіўшыся, яшчэ і нам захацелі пазычыць сваіх касілак. Ну й чаўпецца на свеце белым, каму ж гэта жарты такія страшныя ў галаву лезуць? Малы які - лень хуліган, нябось, напэўна не пайшоў касіць трускалак або ламатаць касілку. Толькі стары гэта мог зрабіць і прытым добра ведаючы, што мы ўжо пакладавіліся спаць, і таму можна ісці касіць трускалкі або біць касілку, бо заўважыў добра, што яна на прыгумені стаіць і нікога паблізу нямаш. Толькі Данілава гэта работа, што ў тую восень нат' каменні кідаў на чарапіцу, каб пабіць яе, дзірак напрабіваць у дождж заліўны, ветраны. Тады брат якраз на двор вышаў за сваёю патрэбаю і так каменнямі напудзіў Данілу, што той ледзь ног не паламаў, у сенцы ўцякаючы, брыдота старая!

Ліха яго спадзявалася, што лысага дуралоба паганасць дзікая нахлыне, каб нішчыць раз - пораз. Цяпер пільнуем часта ды, відаць, разбойнік - бандыт нас пільнуе лепей. Адно нядаўна неяк у краме Даніла прытыкнуў мне, што яйкі ўсе прадаю, самі не ямо іх, бо трускалкі скончыліся, даволі багацелі на іх...

АДОЛЬ КАСТРЫЦА

Hiba

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.

Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 45

Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł kwartalnie — 7.20 zł półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch” Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.

Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKO 1-6-100024.

Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona” Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $. w Europie 5 $ — w USA.

Nakład 5455 BHK A3

КУР'ЁЗЫ

ЯНА НЕ ВЕДАЛА

«Калі я выходзіла замуж за Шарля дэ Голя, я не ведала, што выходжу замуж за Францыю», — сказала мадам дэ Голь.

Аказваецца, самаўзвышэнне мужа перадаецца жонцы.

Усмешкі

З такою сілай апіраўся на калектыў, што калектыў стагнаў.

У ШЛЮБНЫМ ПАДАРОЖЖЫ

Маладажоны паехалі на адпачынак. Маладая жонка, звяртаючыся да свайго маладога мужа, гаворыць:

— Не ведаю, што б такое зрабіць, каб усе думалі, што мы ўжо даўно жанаты.

Малады муж падумаў крыху і кажа:

— Гэта не цяжка, толькі сумняваюся, ці патрапіш ты данесці чатыры чамаданы.

Што каму

— Скажы, сын, які прадмет табе найбольш падабаецца ў школе?

— Званок.

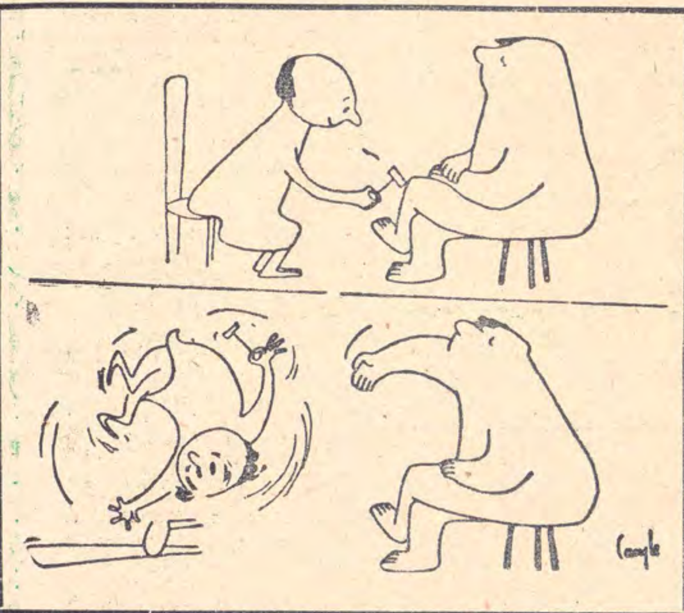

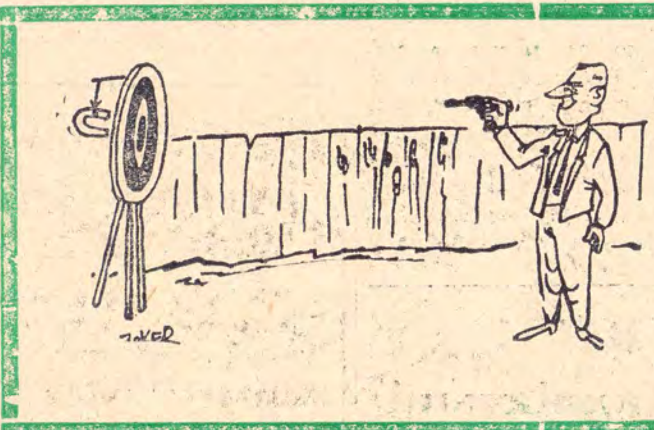

ПРЫКМЕТЫ

Не шыхавала сёння Сымону. Устаў ён чуць свет. Трэба на кірмаш з'ездзіць. Яблык у садзе хоць адбаўляй. Нездарма ён праводзіў у гэтым годзе апрысківанне супроць шкоднікаў. Аплацілася. Вось прадасць яблычкі і будзе свежая капейка ў хаце.

Толькі ён выйшаў на двор каня запрагаць, як сустрэў суседку, якая, грымячы пустымі вёдрамі, ішла па ваду.

— А каб цябе трасца, — замармытаў Сымон пад носам. Быць сёння бядзе. І трэба ж гэта, каб старая карга мяне якраз у кірмашны дзень з пустым вядром спаткала.

Аж сплюнуў са злосці.

Аднак, хоць і не ў вясёлым настроі, паехаў на кірмаш.

Не паспеў выехаць за вёску, калі, скуль не вазьміся — чмых і чорны кот перабег дарогу перад самым канём.

Панурыў Сымон галаву. Вось ліха. Будзе бяда. І не малая. І баба з пустым вядром, і кот, ды яшчэ чорны, каб яго мышы загрызлі, хоць ты назад дамоў вяртайся. Едзе і думае: ну і навошта ж я на той кірмаш пруся? Напэўна сёння ў мяне нічога не купяць і давядзецца тавар назад везці. Пасля такіх прыкмет?..

На кірмашы аднак усе чамусьці ля ягонай фурманкі таўкліся. Ці таму, што ў яго яблыкі прыгажэйшыя, чым у другіх, ці так чаго? Не паспеў аглянуцца, як усе прадаў і грошай узяў за іх столькі, што аж дзіва. Тут Сымон ужо сапраўды спалохаўся. Бачыць, жартаў няма. Тут звычайнаю бядою не абыдзецца. Нездарма кот быў чорны.

«Пэўна грошы ў мяне ўкрадуць, — думае, — аж страх дамоў вяртацца».

Едзе, за кішэню трымаецца, аглядаецца наўкола.

Але дзе там! Ці міліцыя ўсіх зладзеяў пералавіла, ці ў іх сёння нейкае свята і не працуюць? Ніхто на ягоныя грошы не зарыцца. Проста жудасна. Цяпер ужо чорт ведае што здарыцца можа.

А здарыцца нешта ж мусіць. Прыкметы правераны.

Проста сам не свой заехаў Сымон пад гасподу. Заказаў сто грамаў, селядца, піва. Сядзіць, думае, што гэта яго чакае.

Няма горш, як няведамай бяды чакаць. За першай чаркай пайшла другая, за другой — трэцяя, чацвертая. Адно піва, другое... У галаве шуміць, і думкі ў ёй усё чарнейшыя круцяцца.

Заплакаў Сымон над горкім сваім лёсам і, ледзь трымаючыся на нагах, пайшоў да фурманкі.

Едзе да хаты і плача:

— Навошта ж ты мяне, маці, на свет радзіла? Еду і сам не ведаю якой бядзе насустрач.

Заснуў урэшце п'яны Сымон на возе, разумнае каніска самое брыдзе дахаты.

Да вёскі ўжо даехалі, першыя хаты мінаюць, раптам насустрач выскачыў з-за павароту аўтамабіль. Перапалоханы конь шарахнуўся ўбок, воз перавярнуўся, а п'яненькі Сымон, праляцеўшы пару метраў у паветры, трэснуўся галавою ў плот.

Сабраліся на другі дзень у Сымонавай хаце суседзі. Сядзіць ён, небарака, у ложку, на лобе гуля з курынае яйцо, нос расквашаны. Расказвае пра свае прыгоды.

Ківаюць галовамі дзядзькі і цёткі. Няма што. Пасля такіх дрэнных прыкмет і так яшчэ танна выкруціўся.

Вось і не вер тут, чалавеча, у прыкметы.

ЮРКА ГЕНІЮШ

Лізавета Хведараўна

Дырэктар школы ў перапынку паміж урокамі абыходзіў класы, цікавіўся парадкам, чысцінёй у памяшканнях. Зайшоў ён і ў пяты «А». Класная настаўніца Лізавета Хведараўна лавіла кожны яго рух. Як толькі дырэктар паварочваўся ці рабіў крок, яна ліслліва ўсміхалася і паўтарала:

— Калі ласка, калі ласка...

Дырэктар глянуў на дошку, на парты, падыйшоў да падаконніка, пастаяў хвілінку, варушачы брывамі, і сказаў:

— Бруднавата. Парты трэба мыць, падаконнікі... Дошка нячыстая...

Лізавета Хведараўна, быццам яна вельмі чакала гэтых дырэктаравых слоў, заспяшалася:

— Правільна, правільна, Іван Аляксандравіч... Так, бруднавата, — і ўжо, звяртаючыся да школьнікаў, дакарала: — Я ж вам гаварыла, я ж гаварыла вам... Чаму вы не зрабілі?

Калі дырэктар выйшаў, адна дзяўчынка сказала:

— Лізавета Хведараўна, у нас жа чыста, мы ж сёння мылі і парты, і падаконнікі...

Настаўніца паціснула плячыма:

— Мылі, ці не мылі, а калі дырэктар гаворыць, што брудна, значыць, брудна...

Ёсць людзі, якія толькі ў цяні выглядаюць у выгадным святле.

ЖЫВУЦЬ, ЯК ГАЛУБЫ

— Я чуў, твае суседзі жывуць, як два галубы.

— Так, то адзін вылятае праз акно, то другі.

— Ты ж ведаеш, што нельга ў час асенніх ветраў лётаць так нізка!

ЧАМУ ПАВЫСІЛА

Кватарант апошняга паверха скардзіўся гаспадыні:

— Чаму вы павысілі мне плату, я ж жыву ў гэтым няшчасным пакойчыку на апошнім паверсе?

— Але, дарагі, вы найбольш за ўсіх карыстаецеся лесвіцай.

ПАДАБЕНСТВА

Я бачыў на панадворку твайго сына. Ён падобны на старажытнагрэцкую статую.

— Ты маеш на думцы яго мускулы?

— Не, яго разбіты нос.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

По просьбе Ніны Вакулы з Меляшкоў, Беластоцкага павета, змяшчаем савецкую папулярную песню

Люблю тебя, мой край родной

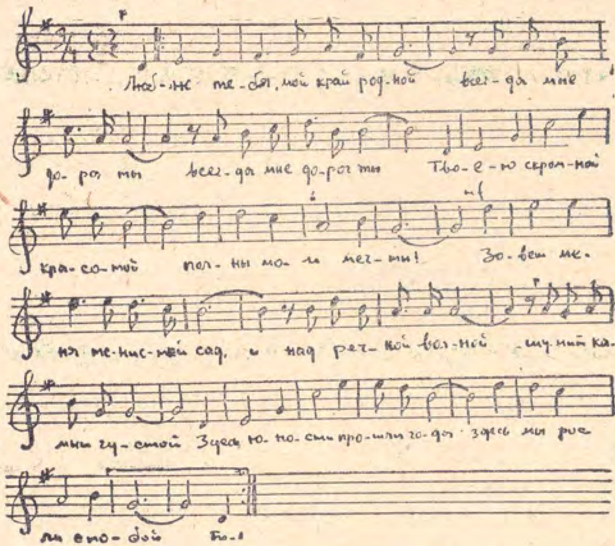

Люблю тебя, мой край родной.
Всегда мне дорог ты,
Всегда мне дорог ты!
Твоею скромной красотой
Полны мои мечты!

Зовет меня тенистый сад,
И над речной волной
Шумит камыш густой.
Здесь юности прошли года,
Здесь мы росли с тобой.

Березка наша так стройна,
В тени ее ветвей,
В тени ее ветвей
Не замечала нас луна,
И пел нам соловей.

Здесь в первый раз решился я
Тебя назвать своей,
Тебя назвать своей.
Ты счастье в жизнь мне принесла
И радость светлых дней.

Люблю тебя, мой край родной!
Всегда мне дорог ты,
Всегда мне дорог ты!
Твоею скромной красотой
Полны мои мечты! (2 раза)

ЭПІГРАМЫ

Сябру

Вядзеш ты гутарку мядовую,
А я у думках уюнню:
Якую новую, чарговую
Падложыш хутка мне свінню?

Юрка Зубрыцкі

Палітэхнічнае выхаванне.

КАЛІ СПАЎНЯЮЦЦА МАРЫ

— Пятро Хведаравіч, ці споўнілася хоць адна ваша дзіцячая мара?

— Споўнілася! Калі мяне ў дзяцінстве цягалі за валасы, я вельмі марыў стаць лысым!

ЦЯГНІК ВЯРНУЎСЯ

Маленькі Шурык праводзіць з татам сваю маці. Ён махае рукою, пакуль з процілеглага боку рухаецца скоры цягнік. Шурык паказвае тату:

— Глядзі, цягнік вяртаецца. Маці, мабыць, зноў штосьці забыла.